

ΑΣΤΡΟΝ
ΤΗΣ
ΑΝΑΤΟΛΗΣ,
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ.

ΥΠΟ

Ν. ΑΪΒΑΖΙΔΟΥ.

ΕΤΟΣ Α΄. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΣΤ΄.

Ὀκτώβριος.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Κ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

Ὀδὸς Ἑρμοῦ, ἀνω τῆς Καπνικῆρας.

1844.

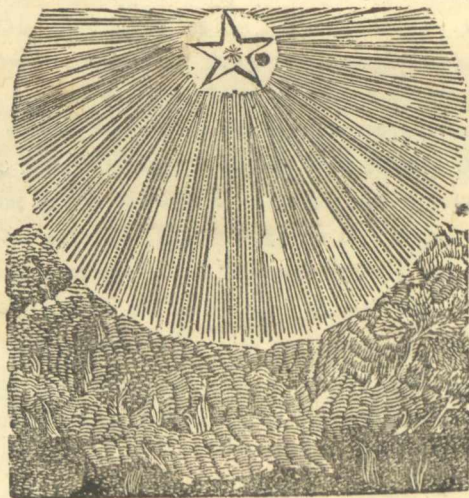
ΑΣΤΡΟΝ
ΤΗΣ
ΑΝΑΤΟΛΗΣ,
ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ.

ΥΠΟ

Ν. ΑΪΒΑΖΙΔΟΥ.

ΕΤΟΣ Α΄. ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ ΣΤ΄.

Ὀκτώβριος.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.
ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Κ. ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ

Ὀδὸς Ἑρμοῦ, ἄνω τῆς Καπνικαρχείας.

1844.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ
ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΤΩΝ
ΕΝ ΤΗ ΑΔΑΘΔΑΠΗ ΠΑΡΕΠΙΔΗΜΟΥΝΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Προκηρύξαντες, ὅτι ἐν ἐκ τῶν κυρίων ἀντικειμένων τοῦ περιοδικοῦ μας τούτου συγγράμματος θέλει εἶσθαι καὶ ἡ διεξαγωγή τῶν δικαιωμάτων τῶν εἰς ξένα κράτη παρεπιδημούντων Ἑλλήνων· καὶ ὀφείλοντες νὰ πραγματευθῶμεν καὶ περὶ τούτου, ἐνομίσαμεν ἀναγκαῖον νὰ ἐπιστήσωμεν τὴν προσοχὴν μας κατὰ πρῶτον εἰς τὴν γειτονέουσαν ἐπικράτειαν, ὅπου παρεπιδημοῦσι περισσότεροι Ἕλληνες, καὶ ὅπου τὰ δικαιώματα τῶν Ἑλλήνων παρεμελήθησαν ἄρκετὰ ἀπὸ τινος ἤδη καιροῦ καὶ ἐπεβουλεύθησαν.

Ἡ Ἑλλάς ἀναγνώρισθεῖσα ὡς κράτος αὐτόνομον καὶ ἀνεξάρτητον ὑπὸ τε τῶν τριῶν Συμμάχων Δυνάμεων, καὶ τῆς Ὑψ. Πόρτας, καὶ συγκαταριθμηθεῖσα εἰς τὸν κατάλογον τῶν ἐθνῶν, διὰ νὰ συνδέσῃ σχέσεις ἐξωτερικὰς καὶ προστατεύσῃ τὸ ἐμπόριόν της, ἀπέστειλε κατὰ συνέπειαν ὅπου ἠδυνήθη Πρέσβεις καὶ Προξένους εἰς τὴν Εὐρώπην ὅλην, καθὼς καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπέστειλε Πρέσβυν τῆς τὸν Κ. Ζωγράφον, καὶ Προξένους καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν Τουρκίαν. Ἡ χαρὰ, τὴν ὁποίαν ἐπέχυσε κατὰ πρῶτον εἰς τὰ διάφορα μέρη ἢ ἐμφάνισις τῶν Ἑλλήνων αὐτῶν ὑπαλλήλων, καὶ ὁ χυματισμὸς τῆς ὑψηθείσης Ἑλληνικῆς σημαίας, εἶναι γνωστὰ ἔκτοτε. Καθιδρυθείσης τῆς Πρεσβείας εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἦτον ἐπόμενον ὁ Κ. Ζωγράφος ν' ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν δικαιωμάτων τῶν Ἑλλήνων δυσκολίας, αἵτινες φυσικῶς ἐμέλλον νὰ συνοδεύσωσι ταύτην κατὰ πρώτην φοράν. Καὶ μολοντοῦτο ἡ ἀφιλονεϊκτος προσωπικὴ ἱκανότης τοῦ Κ. Ζωγράφου, ἡ ἐντελής ἐπίγνωσις τῶν καθηκόντων του καὶ τῆς ἠθικῆς δυνάμεως τοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον

εὐκλεῶς ἀντεπροσώπευε, καὶ ἡ κατ' ἀρχὰς εὐμενὴς διάθεσις τῶν Πρέσβων τῶν τριῶν Συμμάχων καὶ ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἤξευρε νὰ ὠφελθῆ, δὲν ἐβράδυναν νὰ θέσωσι τὸν Κ. Ζωγράφον εἰς μίαν θέσιν, τὴν ὁποίαν δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ φιλονεικήσωσιν οἱ λοιποὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην συναδελφοὶ τοῦ Ἑλλήνες, καὶ νὰ τὸν ὑψώσωσιν εἰς τὸν βαθμὸν τῆς ἀξίας ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ἐκ φύσεως φέρει ἐν ἑαυτῷ. . . Ἄλλ' ἐντεῦθεν ἡ κατ' αὐτοῦ ἐπιβουλὴ τινῶν, καὶ ἡ ἀκολούθως ἀναπτυχθεῖσα κακεντρέχειά των.

Μετὰ τὴν ἐν εἶδει εἰσαγωγῆς συνοπτικὴν ἐξιστόρησιν τῶν εἰρημένων, ἐρχόμεθα εἰς τὸ κύριον θέμα μας, ἐλπίζοντες ὅτι διὰ μόνης τῆς ἱστορικῆς ἐκθέσεως τῶν γεγονότων θέλομεν ἀποδείξει ἀριδῆλως τὸν ὁποῖον προεθέμεθα σκοπὸν. Ἐνόσω ὁ Κύριος Ζωγράφος διέμεινεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐφρόντισε διὰ τῆς ἐντόνου ἐπιστάσεως του καὶ τῆς ἀξιοπρεποῦς διαγωγῆς του νὰ ἐξασκήσωσιν οἱ Ἕλληνες ὅλα των τὰ δικαιώματα ἀπαρallάκτως ὅπως τὰ ἐξήσκουν οἱ ὑπήκοοι τῶν ἰσχυρῶν τῆς Εὐρώπης Δυνάμεων, καὶ ἡ Ἑλλ. ἐν Κωνσταντινούπολει ὑπηρεσία, τῆς ὁποίας πρῶτιστον στοιχεῖον ἦτον ἡ ἠθικότης τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς, παρίστανεν ὡραίαν τινὰ νεάνιδα, τῆς ὁποίας ἐρῶντο ἅπαντες· ἀλλ' ἀνεχώρησεν ὁ Κ. Ζωγράφος ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν, προσκληθεὶς εἰς ὑψηλότερα χρέη κατὰ τὸ 1838, ὡς Γραμματεὺς τῶν Ἐξωτερικῶν, καὶ ὁ Κ. Ἀργυρόπουλος Ἀ. Διερμηνεὺς τῆς Πρεσβείας καὶ σύμβουλος αὐτῆς, μείνας ὡς ἐπιτετραμμένος, δὲν ἐβράδυνε νὰ εὑρεθῆ εἰς τὴν πλέον δύσκολον θέσιν· ἡ μετὰ τὴν σύστασιν τῆς Πρεσβείας ἀναφεῖσα ἀμφισβήτησις μεταξὺ τῶν δύο Κυβερνήσεων τῆς Ἑλλ. καὶ τῆς Ἰψ. Πόρτας περὶ διαφορῶν ζητημάτων, καὶ ἰδίως περὶ τῆς μὴ ἀναγνωρίσεως ἐκ μέρους τῆς δευτέρας ἐκείνων, οἷτινες κατὰ τὰ πρωτόκολλα εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ θεωρῶνται Ἕλληνες, μεταβληθεῖσα εἰς σοβαρὰν ἔριδα μετὰ τὸ 1838 ἠνάγκασε τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπι-

σπεύσῃ διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὰ δικαιώματα τῶν ὑπηκόων τῆς διὰ συνθήκης ἐμπορικῆς μετὰ τῆς Ἰψ. Πόρτας, ἐφ' ᾧ ἐπεφόρτισε τὸν Κ. Ζωγράφον νὰ διαπραγματευθῆ περὶ αὐτῆς, ὅτε ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἵνα συγχαρῆ τὸν νέον Σουλτάνον· ἀλλ' ἐνῶ ὁ Κ. Ζωγράφος ἤρξατο τῶν διαπραγματεύσεων, ἐπιβούλως προδιετίθετο ἡ γνώμη τινῶν κατ' αὐτοῦ, καὶ προπαρασκευάζετο ἐκ τούτου ἡ ἰδέα ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ γεινῆ παντελῶς συνθήκη. Ἐντοσοῦτερ ὁ Κ. Ζωγράφος γνωρίζων ἐκ τοῦ σύγγυρος καὶ ἐκ τῆς πείρας τὴν ἀνάγκην ταύτης, συμβουλευθεὶς δὲ καὶ ἄλλους εἰδήμονας, καὶ ἀκολουθῶν ἄς εἶχεν ὁδηγίαν, προέβη εἰς τὰς διαπραγματεύσεις, καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ τέρμα αὐτῶν, συναλλάξας τὸ σχέδιον τῆς πολυκρότου συνθήκης μετὰ τῆς Ἰψ. Πόρτας, καὶ ἀναχωρήσας εἰς Ἀθήνας. Ὁ Ἑλλ. τύπος καὶ ἡ προδιατεθειμένη ἤδη κοινὴ γνώμη ἐξεβρόάγησαν ὡς ἠφαίστιον κατὰ τοῦ Κ. Ζωγράφου, ὠθουμένου τοῦ Κοινοῦ πολυτρόπως ἐξ ἐκείνων, οἷτινες κύριον εἶχον σκοπὸν, ἀφ' ἐνὸς μὲν νὰ περιπλέξωσι τόσον δυσαρέστως τὰς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας σχέσεις, ὥστε ἡ εἰς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα ἐπέμβασις τῶν ἐξωτερικῶν αὐτῶν πατρῶνων ν' ἀποβῆ ἐξαιρετικῶς ἀναπόφευκτος καὶ ὑπερισχύουσα, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ προσβάλωσι τὸ πρόσωπον τοῦ Ζωγράφου, καὶ νὰ ἐπιφέρωσι τὴν πτώσιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς θέσεως, εἰς τὴν ὁποίαν διὰ τῆς ἀναπτυχθείσης ἰκανότητός του ἔφθασεν.

Ἐπὶ δύο ζητημάτων ἐπραγματεύετο τότε ὁ τύπος, τὸ πρῶτον ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ γεινῆ συνθήκη, καὶ τὸ δεύτερον ὅτι ἡ γενομένη περιώριζε τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος καὶ προσέβαλε τὰ παρόντα συμφέροντά της· ἐξ αὐτῶν τὸ μὲν ἐλύθη σχεδὸν ὑπὲρ τοῦ Ζωγράφου, διότι ἡ ἐπικρατεστέρα γνώμη ἀνεγνώριζε τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ γεινῆ ἡ συνθήκη· τοῦ δὲ δευτέρου ἡ λύσις ἐφάνετο διευθυνομένη κατ' αὐτοῦ, διότι οἱ περισσότεροι εὑρίσκον εἰς τινὰ ἄρθρα τῆς γενομένης συνθήκης οὐσιώδη βλάβην τῶν Ἑλλ.

συμφερόντων. Ἴδου τὰ κατηγορούμενα ἄρθρα. Τὸ 6, 11, 16, 17, 24, 25 καὶ 28· περὶ ἐπισκέψεως πλοίων, περὶ ἀκτοπλοίας, περὶ τῶν ἐξομοιουμένων προϊόντων, περὶ ἐθνικότητος καὶ περὶ ἀποδόσεως κακούργων.

Παρατρέχοντες τοῦ νὰ ἐξετάσωμεν ἤδη καὶ ἡμεῖς ὑπὸ ἀπόλυτον ἢ σχετικὴν ἔποψιν τὰ ἄρθρα ταῦτα, καὶ ἐπιφυλαττόμενοι ν' ἀναπτυχθῶμεν περὶ τούτου ἄλλοτε, περιοριζόμεθα πρὸς τὸ παρὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν γεγονότων. Ἀφοῦ ἡ συνθήκη αὕτη δὲν ἐπεκυρώθη ἀπὸ τὴν Ἑλλ. Κυβέρνησιν, διωρίσθη ἔκτακτος ἀπεσταλμένος αὐτῆς ὁ Κ. Χρηστίδης καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπουλιν, διὰ νὰ βεβαιώσῃ δῆθεν τὴν Ἰψ. Πόρταν, ὅτι ὁ Κ. Ζωγράφος δὲν εἶχε τοιαύτην ἐντολήν, καὶ νὰ προλάβῃ τὰς περαιτέρω συνεπείας τῶν δυσαρέσεων διενέξεων μεταξύ τῶν δύο ἐπικρατειῶν· ἀλλὰ τί κατώρθωσεν εἶναι γνωστὸν, τὰ δὲ Ἑλλ. συμφέροντα δὲν ἐβελτιώθησαν μὲν, ἀλλ' οὐδ' ἐχειροτέρευσαν διὰ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Κ. Χρηστίδου, ὅστις ἂν καὶ δὲν εἶχε μεγάλην βαρύτητα, εἶχεν ὅμως εὐστρόφους τινὰς τρόπους, δι' ὧν ἠδυνήθη νὰ διατηρήσῃ ἐν μέρει τὴν ἐθνικὴν ἀξιοπρέπειαν, χωρὶς τῆς παραβλέψεως τῶν Ἑλλ. συμφερόντων, μεχριστότου δυστυχῶς διεδέχθη αὐτὸν ὁ Κ. Μαυροκορδάτος, παρ' οὗ ἠλπίζετο βεβαίως ὅτι ἤθελε φέρει εἰς πέρας τὰς διαπραγματεύσεις τῆς συνθήκης διὰ τε τὴν βαρύτητα τοῦ ὀνόματός του, καὶ τὴν συνοδεύουσαν αὐτὸν ἰσχυρὰν ὑποστήριξιν· πλὴν ἔκτοτε ἀρχίζει μὰρνη ἐποχὴ διὰ τὰ Ἑλλ. συμφέροντα, ὡς ἐκ τῶν ἐπομένων γνωσθήσεται.

Ὁ Κ. Μαυροκορδάτος ἀφοῦ παρετήρησε καὶ ἐβεβαίωθη ὅτι συνθήκη ἦτον ἀναπόφευκτος, καὶ ὅτι ἄλλη παρὰ τὴν ὁποίαν εἶχε κάμει ὁ Κ. Ζωγράφος δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γείνη, διότι τοιαῦται εἶναι καὶ αἱ λοιπαὶ τῆς Ἰψ. Πόρτας μετὰ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων ὡς πρὸς τὰ κατηγορούμενα ἄρθρα, καὶ ἀφοῦ εἶχεν ἤδη ἐκφράσει τὴν γνώμην του καὶ ἐγγράφως ὡς πρὸς τὴν γενομένην παρὰ τοῦ Κ. Ζωγράφου συνθήκην, ἤρχισε νὰ κάμῃ εἰς τὴν Ἰψ.

Πόρταν τοιαύτας παραχωρήσεις, ὥστε βαθμηδὸν ἔκτοτε μέχρι σήμερον ἡ Πόρτα ἐξασκεῖ τοιαῦτα ἐπὶ τοῦ Ἑλλ. ἐμπορίου καὶ τῆς ναυτηλίας δικαιώματα, ὅσα δὲν ἤθελε ποτὲ φαντασθῆ νὰ ἐξασκήσῃ ἂν ἡ συνθήκη ἦτον ἐπικυρωμένη. Ὁ σκοπὸς τῶν παραχωρήσεων αὐτῶν ἐκ μέρους τοῦ Κ. Μαυροκορδάτου ἦτοκ ἄλλος, τὸν ὁποῖον ἡ Γ'. Σεπτεμβρίου ἠλλοίωσε, καὶ ἀπέβη ἤδη εἰς ζημίαν μεγίστην τῶν Ἑλληνικῶν συμφερόντων. Ὁ Κ. Μαυροκορδάτος ἐφρόνει διὰ τῶν παραχωρήσεων πρὸς τοὺς ἄλλοις νὰ ἐφελκύσῃ καὶ τὴν Πόρταν διὰ νὰ ἐμβῇ εἰς νέας διαπραγματεύσεις· ἀλλ' ἀποτυχὼν ἐντελῶς εἰς τοῦτο, ἀπέτυχε τοῦ νὰ ἐξαίρεθῶσι τῆς Συνθήκης τοῦ Ζωγράφου τὰ κατηγορηθέντα ἄρθρα, καὶ νὰ ἐπικυρωθῇ αὕτη κατὰ τὰ λοιπὰ αὐτῆς μέρη, νὰ γείνη δὲ πρωτόκολλον μεταξύ τῶν δύο Κυβερνήσεων ὅτι αἱ διαπραγματεύσεις περὶ τῶν φιλονεικουμένων αὐτῶν ἀντικειμένων νὰ ἐξακολουθήσωσι, καὶ μέχρι τῆς διαλύσεως αὐτῶν νὰ ἐφαρμόζονται τὰ μετὰ τῶν τριῶν Συμμάχων καὶ λοιπῶν Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων συμφωνημένα ἐκ μέρους τῆς Ἰψ. Πόρτας, καὶ πραγματικῶς ἐνεργούμενα ὡς πρὸς τὰ ἀντικείμενα ταῦτα· ἔγραψε δὲ πρὸς τὴν Ἑλλ. Κυβέρνησιν περὶ τούτων ὁ Κ. Μαυροκορδάτος προσθέσας, ὅτι ἡ λύσις τῶν φιλονεικουμένων ἀντικειμένων δὲν ἤθελεν εἶσθαι δύσκολος, διότι τὰ τέσσαρα ἐξ αὐτῶν, τὰ οὐσιωδέστερα, οἷον τὸ τῆς ἀκτοπλοίας, τὸ τῆς παραδόσεως τῶν κακούργων, τὸ τῆς ἐθνικότητος, καὶ τὸ τῆς ἑτεροδικίας ἐνδιαφέρουσι καὶ τὰς λοιπὰς τῆς Εὐρώπης Δυνάμεις, πρὸς ἀπάσας τὰς ὁποίας φιλονεικεῖ ἡ Πόρτα τὸ δικαίωμα τῆς ἀκτοπλοίας· καὶ ὅταν λυθῇ τὸ ζήτημα αὐτὸ, θέλει εἶσθαι κοινὸν δι' ὅλας τὰς Δυνάμεις· Τὸ δὲ τῆς παραδόσεως τῶν κακούργων, δυνάμεθα, ἔλεγεν ὁ Κ. Μαυροκορδάτος, νὰ τὸ συμφωνήσωμεν ἀντὶ παραδόσεως, ἀπελάσεως τῆς ἐπικρατείας· ὅσον δὲ διὰ τὸ τῆς ἐθνικότητος καὶ ἑτεροδικίας, οὕτω πως εἶναι συμφωνημένα μετὰ τῆς Πόρτας καὶ τῶν λοιπῶν Δυνάμεων διὰ τῶν συνθηκῶν, καὶ δὲν δυνάμεθα ἡμεῖς νὰ ἐξαίρεθῶ-

μεν. Διὰ τὴν καταπίεσιν δὲ τὴν Κυβέρνησιν καὶ πάντα ἄλλον ἐδείκνυε τὸ εἰς Κωνσταντινούπολιν κάτεργον, εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκοντο παντὸς ἔθνους ὑπήκοοι καταδεδικασμένοι, καὶ ἄλλα παραδείγματα ἄπειρα ἔφερον· ἀλλὰ καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις δὲν ἐνέδιδεν οὐδαμῶς εἰς τὰς παρατηρήσεις τοῦ Κυρίου Μαυροκορδάτου, προφασίζομένη τὴν ὡς εἴρηται σχηματισθεῖσαν ἐναντίαν κοινὴν γνώμην. Τότε δὲ ἐπροσπάθει ὁ Κ. Μαυροκορδάτος νὰ σχηματίσῃ διὰ τῶν φίλων του ἄλλην διάφορον κοινὴν γνώμην ἐν Ἑλλάδι περὶ τῆς Συνθήκης αὐτῆς, ὡς ἰσχυροποιοῦσαν δῆθεν τὴν δημοσίον πίστιν τῆς Ἑλλάδος, πεπτωκυῖαν οὖσαν διὰ τῆς τότε οικονομικῆς κρίσεως τοῦ δημοσίου, καὶ ἐξασφαλίζουσαν τὰ Ἑλληνικὰ συμφέροντα ἀπέναντι τῆς Τουρκίας· πλὴν δὲν ἦτον εὐκολον πλεον νὰ μεταστραφῇ ἡ κοινὴ αὕτη γνώμη, καὶ εἰς φίλος τοῦ Κ. Μαυροκορδάτου τότε ἀπήντησεν εἰς αὐτὸν, ὅτι ἔπρεπε νὰ συλλογισθῇ ὅτι ἡδύνατο νὰ εὐρεθῇ εἰς τὴν ὁποίαν ἤδη εὐρίσκειται θέσιν ὁ Κ. Μαυροκορδάτος καὶ νὰ μὴν ὠθήσῃ ἐπιβούλως ἄλλοτε διὰ τῶν ξένων καὶ Ἑλλήνων φίλων του τὴν κοινὴν γνώμην κατὰ τοῦ Κ. Ζωγράφου, διὰ νὰ δύναται σήμερον νὰ ὠφελθῇ ἐξ αὐτῆς καὶ ὁ ἴδιος· ὥστε ὁ Κ. Μαυροκορδάτος ἀπελπισθεὶς ὅλως διόλου, μὴ δυνάμενος δὲ ν' ἀλλάξῃ τὸν ὁποῖον εἶχε χαραῖξει δρόμον διὰ τῶν παραχωρήσεων, ἐκάθητο ἀλιεύων εἰς τὸν Βόσπορον, καὶ εἶχε ἀφήσει ὁ καλὸς ποιμὴν τὰ πρόβατά του ἐγκαταλελειμμένα· ὡσάκις δὲ ἐμάνθανε καθ' ἡμέραν τὰ διάφορα συμπίπτοντα, ἐχαμογελοῦσε κατὰ τὸ σύνθηός του, ὥστε κατέστησε νὰ σκουπίζουσι σιδηροδέσμιοι τοὺς δρόμους οἱ Προξενικοὶ Ἑλλ. Πράκτορες, καὶ οὔτε ζήτησιν ἱκανοποιήσεως ἐτόλμησέ τις νὰ κάμῃ.

Εἰς τοιαύτην κατάστασιν ἦσαν τὰ μεταξὺ Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος, ὅτε ἐγένετο ἡ μεταβολὴ τῆς 3. Σεπτεμβρίου, καὶ προσκλήθη καὶ ὁ Κ. Μαυροκορδάτος ἀπὸ τὸν πατριώτην Πρωθυπουργὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ συμμεθέξῃ τῶν καλῶν ἀποτελεσμάτων τῆς μεταβολῆς ταύτης.

Ὡς νὰ ἔγεινε δὲ ἀνακωχὴ τις εἰς τὰ δεινὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλλήνων ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Κ. Μαυροκορδάτου, καὶ ἡ ἀνακωχὴ αὕτη παραδόξως πάλιν διήρκεσε μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν σχηματισθέντος τοῦ ὑπουργείου ἐφάνη πρόεδρος αὐτοῦ ὁ Κ. Μαυροκορδάτος· ἔκτοτε τὰ δεινὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλλήνων ἐφθασαν εἰς τὸ ἔπακρον, καθότι τὸ Ἑλλ. ἔθνος δὲν πρέπει νὰ νομίσῃ, ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῆς Κυβερνητικῆς κακίας μετὰ τὴν 29 Μαρτίου ε. ε. ἐπεβάρυνε καὶ κατεσπάραξεν αὐτὸ ἐσωτερικῶς μόνον, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἦναι βέβαιον ὅτι ὁμοίαν τύχην ὑπέφερε καὶ ὁ ὑπὸ ταύτην τὴν πρεσβείαν ὑπαγόμενος Ἑλληνικὸς κόσμος.

Ἰστέρον ἀπὸ τὴν σύντομον ἐποψὴν τῶν πραγμάτων τούτων προσκαλοῦμεν τὴν προσοχὴν τοῦ ἔθνους εἰς τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἀντικείμενον, ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ὁποίου θέλει διαλύσει μίαν ἀπάτην, ὑπὸ τὸ σκότος τῆς ὁποίας ἠθέλησαν καὶ ταύτην τὴν φορὰν, ὡς πάντοτε, νὰ τὸ παρασύρῳσιν οἱ ἀγύρται καὶ φανεροὶ ἐχθροὶ του· τὸ ἔθνος εἰς ἄκρον ζηλότυπον διὰ τὴν ἐλευθερίαν του, ὑποκινήθην κατὰ μέγα μέρος δολίως, εἶχε ἐκφράσει τὴν ἀγανάκτησίν του ἐναντίον ἀξιολόγου πολίτου διὰ τὴν διαπραγματευσὶν ἐκείνης τῆς συνθήκης ἐπὶ τῇ ιδέᾳ, ὅτι παρεΐδιάζοντο τὰ δικαιώματά του· ἀλλ' ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ, τὸ ὁποῖον ἐκάμαμεν, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ἐκφρασις ὅλης τῆς ἀληθείας, παρατηρεῖ, ὅτι ὁ μὲν Κ. Ζωγράφος συνέταξε μετὰ τῆς Ἰψ. Πόρτας τὸ δικίμιον μιᾶς συνθήκης ἐπιφυλάξας τὸ δικαίωμα τῆς ἐγκρίσεώς της. Τὸ κοινὸν τὴν ἀπέκρουσεν, ἀγανακτῆσαν καὶ κατὰ τοῦ Κ. Ζωγράφου· ὁ δὲ Κ. Μαυροκορδάτος, αἱ ραδιουργίαι τῆς συμμορίας τοῦ ὁποίου εἶχον ἐρεθίσαι ἄλλοτε τοῦ κοινοῦ τὴν ἀγανάκτησιν κατὰ τῆς συνθήκης, ὅχι ἀπὸ ζῆλον ὑπὲρ τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, ἀλλ' ἀπὸ καταχθόνιον ἐπιβουλὴν πρὸς ἐξόντωσιν τοῦ Κ. Ζωγράφου, ὅστις ἔκτοτε εἶχε δώσει ἱκανὰ δείγματα, ὅτι ἐμελλε ν' ἀναφανῇ μίαν ἡμέραν ὁ κεραυνὸς τοῦ ἐπαράτου ξενισμοῦ· ὁ Κ. Μαυροκορδάτος,

λέγομεν, αὐτὸς ὁ ἴδιος, καὶ τοι ἐν γνῶσει ὄλων τῶν διατρεξάντων ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῆς Συνθήκης, ὡς Πρέσβυς ἤδη ὄχι μόνον ἀνεγνώρισεν αὐτὴν, καὶ ἐπροσπάθησε δι' ὄλων τῶν μέσων νὰ πείσῃ τότε τὴν Κυβέρνησιν νὰ τὴν παραδεχθῆ μετὰ τὰς ἀσημάντους ἐκείνας διαφορολογίας, αἵτινες ἔφερον τὴν αὐτὴν ἔννοιαν καὶ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἰδίας ἐκείνης συνθήκης, ἀλλ' ἐπεχείρησε νὰ ραδιοιργήσῃ κατὰ τὸ σύνθημα καὶ προδιαθέσῃ πλαγίως τὴν γνώμην τοῦ κοινοῦ διὰ τὴν παραδοχὴν τῆς, θεωρῶν, φαίνεται τὴν γνώμην ἔθνος νοήμονος, ὡς μωρὰν καὶ ἄστατον διὰ τὴν τὴν σχηματίζῃ ὡς τυφλὸν ὄργανον τῶν ὀρέξεών του αὐτὸς ποτὲ μὲν ὑπὲρ, ποτὲ δὲ κατὰ ἐπὶ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου.

Ἐρωτῶμεν ἤδη, ὕστερον ἀπὸ τὴν φυσικὴν παρατήρησιν ταύτην, ἵ Ποίος ἀληθῶς ὑπῆρξεν ὄργανον καταστροφῆς τῶν Ἑλλ. συμφερόντων, ἐκεῖνος, ὅστις ἐν ἀθωότητι καὶ συζήσει συνέταξε μὲν σχέδιον συνθήκης, μὴ δυληθεῖς δὲ νὰ πράξῃ τι εὐνοϊκώτερον ὑπὲρ τοῦ ἔθνους, ἐπεφύλαξε τὸ δικαίωμα τῆς ἐπικρίσεως καὶ ἐπικυρώσεως εἰς τὴν Κυβέρνησιν του καὶ εἰς τὸ ἔθνος του μετὰ προθεσμίαν τεσσάρων μηνῶν, ἢ ἐκεῖνος, ὅστις ἐν γνῶσει τῆς προεξηγηθείσης ἐναντίας τοῦ κοινοῦ γνώμης ἐπιδοκιμάζων ἔπειτα τὴν συνθήκην αὐτὴν, ἐπιμένει εἰς τὴν παραδοχὴν τῆς; Ἡ Κυβέρνησις, ἐπὶ Ρίζου Γραμματέως, ἀπέκρουσε φρονίμως τὴν ἐπιμονὴν τοῦ Κ. Μαυροκορδάτου, ἄλλως ἢ αὐτὴ συνθήκη ἤθελεν εἰσθαι ἔκτοτε ἐπικυρωμένη! Οὕτω τὸ κοινὸν ἐνίστε, ἀπατῶμενον ἀπὸ τοὺς μοχθηροὺς ραδιοῦργους, τοὺς μὲν ἀληθεῖς ἐχθροὺς του καὶ τοὺς προδότας του τοὺς θεοποιεῖ, τοὺς δὲ γνησίους πολίτας του τοὺς φύσει φίλους του καὶ ἀληθεῖς προστάτας του. ἐπιθαράνει μετὰ τὴν δυσμένειάν του. Ἐκηρύχθημεν ἐκ πρώτης ὄψεως ἐναντίου τῆς συνθήκης ἐκείνης, καὶ δὲν πρόκειται ἤδη νὰ ὑποτεθῆ, ὅτι μέλλομεν νὰ τὴν ὑπερασπίσωμεν· οὔτε πρόκειται ἐπίσης νὰ ὑπερασπίσωμεν ἔντιμον πολίτην τῆς πατρίδος· ὁ Κ. Ζωγράφος εἶναι αὐθυπεράσπιστος. Τὸ ἔθνος ἀνεγνώρισεν καὶ τὴν ἀξίαν του, καὶ τὴν

ἀρετὴν τῶν αἰσθημάτων του· ἠσθάνθη ὅτι ἔχει εἰς αὐτὸ τὸ ἐξαιρέτον ὑποκείμενον ἓνα τῶν γενικῶν ἀνδρῶν τοῦ Κράτους· ἀλλὰ πρόκειται νὰ ἀνασύρωμεν τὸ κάλυμμα πολυχρονίου ἀπάτης, καὶ τοιαυτομάτως διαλυθείσης ἤδη, ὑπὸ τὸ ὅποιον ἐκαλύπτετο ἡ ἀγυρτεία τῆς δαπάνης τῆς ὑπολήψεως ἐναρέτων ἀνδρῶν τοῦ ἔθνους· ἐρχόμεθα εἰς τὸ προκείμενον.

Ὁ Κ. Μαυροκορδάτος, γενόμενος πρωθυπουργὸς τῆς 29 Μαρτίου, ἵ τί ἐπραξεν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, ἢ τύχη τῶν ὀπίων ἐκρέματο ἀπὸ τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὴν Πρεσβείαν; ὅλον ὅτι ἐπραξεν ἦτον τὸ ν' ἀποκαταστήσῃ συγγενικὸν κληρούχημα τὴν ἐθνικὴν ἀλλ' ἀθλίαν αὐτὴν Πρεσβείαν, νὰ τὴν καθιερώσῃ εἰς τὸν γυναικάδελφόν του Κ. Μανολάκην Ἀργυρόπουλον, προικίσας αὐτὸν μετὰ εἰκοσιτέσσαρας γιλιὰδας δραχμὰς, ἧτοι ἑκατὸν γιλιὰδας γρόσια μισθὸν κατ' ἔτος ἐκ τοῦ ὑστερήματος τοῦ πενηστάτου λαοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἐνῶ αἱ μεγαλοπρεπεῖς χῆραι καὶ τὰ ἐνδοξα ὄρφανὰ τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων στρατηγῶν ἐλάμβανον πρὸ μικροῦ ὀκτὼ ἢ δέκα δραχμὰς τὸν μῆνα! ἵ Τί πράγμα δὲ εἶναι ὁ τόσον ἀδρῶς προικοδοτηθεῖς οὗτος συγγενής; ποῖαι εἶναι αἱ μεγαλοπρεπεῖς καὶ ἔθνωφελεῖς ἐργασίαι του; ἀνίκανος νὰ πράξῃ οὐσιῶδες τι ὑπὲρ τῆς ὑπηρεσίας καὶ τοῦ ἔθνους καλόν, δὲν χρησιμεύει, ὡσεπιτοπλεῖστον, ὡς ἐκ τῆς γεννήσεως καὶ τῆς ἀνατροφῆς του, εἰμὴ εἰς τὸ νὰ ἐλκύῃ εἰς τὸ πρόσωπόν του, ἀλλ' ἀντανακλῶμενον εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἔθνους πάντοτε, τὸ κακὸν ἀποτέλεσμα τῆς καταφρονήσεως καὶ τῆς ἀποστροφῆς τῶν Ὀθωμανῶν· διότι, ἵ πρὸς ποῖον θέλουσι δώσει προσοχὴν, καὶ εἰς ποῖον θέλουσι προσφέρει ὑπόληψιν οἱ μεγαλοπρεπεῖς Ὀθωμανοὶ ἀφοῦ καλῶς αὐτὸν γνωρίζουσιν; . . . Ἀρκεῖ αὕτη ἡ ἔκφρασις διὰ νὰ μᾶς ἐννοήσῃ ἕκαστος ὡς πρὸς τοῦτο.

Ἀφοῦ δὲ τοιοῦτός τις ἐστὶν ὁ Κ. Μανολάκης Ἀργυρόπουλος, πεισθεῖς ὁ δεῖλαιος καὶ αὐτὸς ἐσχάτως, ὅτι ὁ καλότηχος γαμβρὸς του Κ. Μαυροκορδάτος ἔμελλε νὰ κατορθώσῃ τέλος τὸν ὑψηλόν

καὶ πολυχρόνιον ἐκεῖνον σκοπόν του τοῦ νὰ στερεωθῆ διὰ παντός Ἀγγλικὸς τῆς Ἑλλάδος ἄρμολογῆς, ἀνέπτυξε τοσαύτην οἰήσιν, τοσαύτην μικραλαζονεῖαν, ἀνέπτυξε τοσαύτην μωροκακίαν, ὥστε οἱ ἀτυχεῖς Ἕλληνες τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπέφερον ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῆς πρεσβείας του ὅσα ποτὲ οἱ Ἑβραῖοι εἰς τὴν Αἴγυπτον ὑπὸ τὴν ἀχρεῖαν ἐκείνην τοῦ Φαραὸν δυναστεῖαν.

Τοῦ παρόντος καιροῦ δὲν εἶναι θεβαίως ν' ἀναπτύξῃ τις καθ' ἑκαστα τὰ ἀπερίγραπτα δεινὰ τῶν Ἑλλήνων ταῦτα, ἀρκεῖ μόνον νὰ σημειωθῆ ἐν παρόδῳ, ὅτι ὅταν ἐδυσσαρεστεῖτο διὰ τὸ παραμικρὸν κατὰ τινος καὶ ἐσυγχίζετο ἡ εὐαίσθητος ψυχὴ του, α σοῦ ἀφαιρῶ τὴν ἐθνικότητά σου, τῷ ἔλεγε, καὶ δὲν σὲ γνωρίζω διὰ Ἕλληνα· ἀκούετε!!! σοῦ ἀφαιρῶ τὴν ἐθνικότητά σου· ἀφαιρεῖται ἐθνικότης ποτὲ διὰ τὰ κακιώματα τοῦ Κ. Μανολάκη! Ἐντοσοῦτω τοιαύτη εἶναι ἡ κεφαλὴ τοῦ Πρέσβεως τούτου τῆς Ἑλλάδος, καὶ πολλοὶ δυστυχεῖς, τρώντι στερηθέντες τῶν διαβατηρίων των ἐκ τῆς ἀπονενομημένης ταύτης διαγωγῆς αὐτοῦ, ἠναγκάστησαν νὰ γίνωσι λατίν-βραγιασί.

Παρέλυσε δὲ τὴν ὑπηρεσίαν ὅλως διόλου ἀρχίζων αὐτὸς καὶ συγχωρῶν εἰς τινὰς τῶν ὑπαλλήλων του παντοῖου εἴδους ἀνηκούστους καταχρήσεις καὶ κακοηθείας, ὥστε τῆς πρεσβείας ἡ ὑπαρξίς κατέστη καὶ τοῦ ἔθνους ζημία καὶ κατασιχύνῃ ἐπαισθητή, καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλλήνων καταστροφή καὶ ἀθλιότης.

Ἐνῶ δὲ ἐξ ἑνὸς μέρους τοὺς Ἕλληνας ἀπεγύμνωσεν οὕτως ἀπὸ τὴν ἐθνικότητά των ἡ συμμορία αὕτη, ἐξ ἄλλου μέρους τόσους βραγιάδες τοὺς ἀνεβάπτισεν Ἕλληνας δι' ἀδρῶν χρηματικῶν ἀπολαύσεων· πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἔφερε πολὺ σκάνδαλον εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Κυβέρνησιν, ὥστε νὰ δυσπιστῆ καθ' ὅλων τῶν Ἑλλήνων, καὶ τελευταῖον καὶ αὐτοὺς ἀφοῦ οὕτω τοὺς ἐγύμνωσε τοὺς ἐγκατέλειπεν ἐκτεθειμένους εἰς σκληρὰν τύχην, ὡς ἀνίκανος νὰ τοὺς προστατεύῃ καὶ νὰ τοὺς ἐπικυρώσῃ ὡς Ἕλληνας τρώντι,

καὶ ὡς ἐκ τῆς βῆθείσης δυσπιστίας ὄλων ἐν γένει αἱ διαμοναὶ μένουσιν εἰσέτι εἰς τὰς χεῖρας τῆς Ὀθωμανικῆς ἐξουσίας. . .

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις εἶναι καιρὸς νὰ ρίψῃ τέλος πάντων ἐν βλέμμα καὶ εἰς τοὺς ἔξω πολίτας τοῦ ἔθνους· εἶναι καιρὸς νὰ ἐνθυμηθῆ, ὅτι ὑπάρχει καὶ ἔξω κόσμος, πρὸς ὃν ὀφείλει τὴν μητρικὴν τῆς μέριμναν. Εἶναι δεινὰ πολυετῆ καὶ ἐδῶ καὶ ἀλλαχοῦ τὰ ὁποῖα ὀφείλει νὰ θεραπεύσῃ, διὰ νὰ σώσῃ τὸν λαόν της ἀπὸ ἐξωλεστάτους τυραννίσκους, οἵτινες μακρὰν τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἔθνους πράττουσιν ἀτιμωρητὴ τὰ χεῖριστα, ἐδῶ πρόκειται περὶ γαγγραινῆς πολυχρονίου καὶ ἀπαιτεῖται ριζικὴ μεταλλαγὴ ὄχι μόνον συστήματος, ἀλλὰ πρὸ πάντων προσωπικοῦ, διὰ νὰ ἀνορθωθῆ ὁ χαρακτήρ τοῦ ἔθνους καὶ ἡ ὑπηρεσία. Ἀνάγκη νὰ διορισθῆ Πρέσβυς Ἕλληνας, διερμηνεὺς Ἕλληνας, καὶ ὑπάλληλοι Ἕλληνας μὲ ἰκανότητα καὶ τιμιότητα, ἂν θέλῃ ἡ Κυβέρνησις νὰ ἀνορθώσῃ τὴν ὑπόληψίν της εἰς τὸν ἔξω κόσμον, νὰ προστατεύσῃ τὸ ἐμπόριόν της, καὶ νὰ στερεώσῃ ὡς πρέπει τὰς σχέσεις της καὶ τὰ ἐθνικὰ δικαιώματά της· ἄλλως θέλει διαμένει ἐξουθένημα λαῶν ὁ εὐγενῆς Ἕλληνας, τὸ δὲ ἔνδοξον ὄνομά του θέλει εἶσθαι ἔκφρασις ἀθλιότητος καὶ αἰσχύνης! Μυριάκις συμφερώτερον ἤθελεν εἶσθαι νὰ μὴν ἤθελεν ὑπάρχει παντελῶς Πρεσβεία!

Η ΔΙΧΡΩΜΟΣ ΣΗΜΑΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗΝ.

ΕΝ ΤΟΥΤΩ ΝΙΚΑ: Εἶδε γεγραμμένον εἰς τὸν οὐρανὸν ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, καὶ τὸ θεῖον σύμβολον τοῦτο ἔθεσε μὲ σέβας ἐπὶ τῆς σημαίας του καὶ ἐπὶ τοῦ διαδήματός του. τὸ ἀήττητον σημεῖον τοῦ Σταυροῦ στολίζει ἔκτοτε τὰς σημαίας καὶ τὰ στέμματα ὄλων τῶν χριστιανῶν βασιλέων καὶ διέπει τὰς τύχας πάντοτε τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου.

Τὰ σύμβολα ἐκφράζουσιν ἐννοίας ὑψηλὰς ἐκφράζουσιν ιδέας μεγάλας ὑπὸ διάφορα σημεῖα ἐν ἔχουσι κοινὸν σύμβολον ὅλοι οἱ λαοὶ, ἐκεῖνο ὅπερ ἐκφράζει τὴν ιδέαν τοῦ δημιουργοῦ τοῦ συμπαντος, τὴν ιδέαν τοῦ Αἰωνίου. Ἀλλὰ κατὰ τὰς διαφόρους θρησκευτικὰς καὶ πολιτικὰς αἱρέσεις των καὶ κατὰ τὸν διάφορον τῆς ποιητικῆς φαντασίας των ὁργανισμὸν ιδεάσθησαν ἰδιαίτερα σύμβολα ἄλλα, ἅτινα χαρακτηρίζουσι τὰς ἐθνικὰς δοξασίας των καὶ τὰς μεγάλας ἐποχὰς των· τὰ σύμβολα ταῦτα καθιερωθέντα θρησκευτικῶς φέρουσι θεῖαν τινὰ ιδέαν, ἥτις ἐμπνέει ἱερὸν καὶ ἄξιον ἐνθουσιασμὸν εἰς τὰ ἔθνη· συζυμωμένα μὲ τὴν ὑπαρξίν των ἔθνῶν συναποθνήσκουσι καὶ συναγεννῶνται μὲ αὐτὰ, καὶ ἡ γοητευτικὴ καὶ μυστυριώδης φωνὴ τῶν συμβόλων τούτων εἰς τὰς καρδίας τῶν λαῶν εἶναι φωνὴ τῆς φύσεως, εἶναι φωνὴ τοῦ θεοῦ.

Ἄς ἐξέλθωσιν ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς γῆς εἰς εὐρύχωρον τινὰ πεδιάδα, καὶ ἅς ὑψωθῆ ἐκεῖ μία σημαία. Ἰδέτε οἱ διάφοροι λαοὶ μένουσιν ἀπαθεῖς θεαταὶ εἰς τὴν θεάν [τοῦ κυματισμοῦ της· ἀλλὰ ἴ ποῦς εἶναι μεταξὺ αὐτῶν ὁ λαὸς ἐκεῖνος ὅστις ὠχρῖα καὶ αἰ τρίχες του ὀρθοῦνται; εἶναι ὁ λαὸς, τοῦ ὁποίου τὰ ἐθνικὰ

σύμβολα φέρει αὕτη ἡ σημαία! τὴσιν μαγευτικὴν δύναμιν ἔχει τὸ ἰδιαίτερον σύμβολον εἰς τὴν καρδίαν παντὸς λαοῦ· εἶναι τὸ σύμβολον τῆς δόξης του, τῆς ὑπάρξεώς του, τὸ σύμβολον τῆς θεότητός του· συγκινεῖ ὅλα τὰ ὑψηλὰ καὶ εὐγενῆ αὐτοῦ αἰσθήματα, ἀνακαλεῖ τὰς πλέον ἱεράς καὶ γλυκειάς ἀναμνήσεις. Εἰς τὰ πεδία τῆς μάχης ἡ σημαία ἀναπεπταμένη καὶ κυματίζουσα εἰς τὸν ἀέρα προηγεῖται, ὁ στρατὸς τὴν ἀκολουθεῖ ἔνθους, καὶ μὲ τὸν θάνατον ὑπὲρ αὐτῆς παλαιῶν ἀποθνήσκει ἠδέως ὑπὸ τὴν ἱεράν σκίαν της ὡς ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ θεοῦ, καὶ τὸ αἷμά του διὰ τὸν θρίαμβόν της χύνει! Ὡ αἰ σημαῖαι ὄλων τῶν ἔθνῶν καὶ ὄλων τῶν αἰῶνων ὑπῆρξαν βεβαμμένοι μὲ τὰ αἵματα τῶν ἡρωϊκῶν λαῶν, καὶ ὁ κυματισμὸς των εἶναι ἱερὸς καὶ φρικώδης κιματισμὸς θανάτου καὶ ζωῆς! Ἐπανωθὲν των πετῶσιν αἰ ἀναριθμητοὶ ψυχαὶ τῶν μαρτύρων. Ποῦ εἶναι αἰ σημαῖαι τοῦ Λεωνίδα, τοῦ Μιλτιάδου, τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ Ἀννίβα, τῆς Αἰκατερίνης, τοῦ Ναπολέοντος, τοῦ Καρόλου; Ποίαν δὲν ἐμπνέουσιν ἐκπληξίν καὶ ἐνθουσιασμὸν αἰ σημαῖαι αὗται; Ποίας δὲν φέρουσι τρομακτικὰς καὶ ἐνδόξους ἀναμνήσεις; σείσατε καὶ σήμερον τὰς σημαίας ταύτας εἰς τὰ ὕψη, καὶ εἰς τὴν θέαν των θέλουσι σεισθῆ αἰ πεδιάδες, τὰ ὄρη καὶ οἱ τάφοι· θέλουσιν ἀναζωωθῆ τὰ ὀστά τῶν ἡρώων!

Ποῖον ἦτο τὸ θεῖον καὶ ἐκπληκτικὸν σημεῖον, τὸ ὁποῖον ἐσεισθη πρὸ ὀλίγου εἰς τὸν ἀέρα, καὶ εἰς τὴν θεάν του ἠλεκτρίσθη καὶ ἀνεζωώθη ἡ ἄψυχος τῆς Ἑλλάδος γῆ! ὡς οὐρανόπεμπτος Ταξιάρχης ἀγγέλων ὁ Γερμανὸς ἐκτειλίσσει, δεικνύει μόλις τὴν ἐθνικὴν σημαίαν εἰς τὴν Ἁγίαν Λαύραν, τὴν ὑψώνει, τὴν σείει εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ἀντηχοῦσι τὰ ὄρη, αἰ κοιλάδες, σκιαὶ ἡρώων ἀπὸ τοὺς τάφους ἀναπηδῶσι, καὶ αἰ πεδιάδες εὐθὺς πληροῦνται στρατῶν ἀνδρείων, ἀσπαζομένων ὁμοῦ τὴν σημαίαν τοῦ θεοῦ Γερμανοῦ, τὴν δεξιάν τὴν ἁγίαν! τὸ ἔθνος πρὸ αἰῶνων ἀποθκμμέ-

νον, εὐρέθη μόλις πρόσωπον πρὸς πρόσωπον μὲ τὸ γοητευτικὸν σύμβολόν του, κ' εὐθὺς ἀνεγεννήθη, ἀνεζώθη.

Ποῖον ἦτο τὸ καταπληκτικὸν τοῦ Ἰουλίου σημεῖον, ὅπερ ὑψώθη εἰς τὸν εὐρύχωρον ὀρίζοντα τῶν Παρισίων, καὶ εἰς τὴν θέαν του ἐσείσθη ἡ γῆ ὅλη; ἦτον ἡ τρίχρους τοῦ Αὐστερλιτζ καὶ τῆς Ἀρκόλης σημαία· εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῆς δόξης της τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας ὡς ἠφαιίστειος κρατῆρ ἐξεβράγη, καὶ ἡ λάβα του, λάβα μεγάλων ιδεῶν καὶ λαῶν ἀνδρείων, κατέκλυσε διὰ μιᾶς δυναστείαν ὀκτακοσίων χρόνων!

Ποῖον ἦτον ἀκόμη τὸ γοητευτικὸν αὐτὸ τοῦ Σεπτεμβρίου σημεῖον, τὸ ὁποῖον ἐκυμάτισε τὴν μυστηριώδη ἐκείνην νύκτα ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος καὶ ἠλεκτρίσθη εὐθὺς ἡ Ἑλλάς ὅλη, καὶ ἐσείσθησαν τῶν Ἀθηνῶν τὰ μνημεῖα, καὶ ἀπὸ τὰ στέρνα των ἠγέρθη φλόξ θεία, ἥτις ἐθάμβωσε τὴν οἰκουμένην ὅλην; **ἮΤΟ Τὸ ΣΗΜΕῖΟΝ τῆς ἘΝΔΟΞΟΥ ΚΑὶ ΕἴΓΕΝΟΥΣ ἈΠΕΛΠΙΣΙΑΣ, Τὸ ΣΗΜΕῖΟΝ τῆς ἈΝΙΚΗΤΟΥ ἈΠΟΦΑΣΕΩΣ τῶν ΛΑῶΝ. Ἡ ἘΡΥΘΡᾶ ΤΑΙΝΙΑ!**

Ἡ τὰν ἡ ἐπὶ τὰν εἶναι καθ' ἑαυτὴν ἡ μετάφρασις τῆς ἐρυθρᾶς ταινίας· τὰ σύμβολα ἔχουσι, ὡς εἶπομεν, τὰς μεγάλας των ἐννοίας, καὶ τὸ σύμβολον τοῦτο εἶναι ἀρχαῖον, Ἑλληνικόν· εἶναι σύμβολον τῶν προγόνων μας, σύμβολον αἰώνιον τῆς Ἑλλάδος. Διὰ τοῦτο ἡ ἱερὰ αὐτῆς γῆ ἐκ πρώτης ὄψεως τὸ ἀνεγνώρισεν, καὶ ἐνθουσιῶσα ἀνηγέρθη.

Δύω εἶναι τὰ ἀνεγνωριζόμενα κοινωνικὰ στοιχεῖα ἐπὶ τῆς γῆς, ἐκεῖνο τῶν λαῶν, καὶ τὸ τῶν βασιλέων. Οἱ λέοντες, οἱ ἀετοὶ, οἱ τίγρεις, αἱ παρδάλεις εἶναι τὰ σύμβολα τοῦ ἐνὸς στοιχείου, ὡς ἐξεικονίζοντα τὸν ἀληθῆ αὐτοῦ χαρακτῆρα. αἱ δὲ γλαυκῆς, οἱ φοίνικες, τὰ χρώματα τῆς φύσεως εἶναι τὰ εὐγενῆ καὶ ἀθῶα σύμβολα τοῦ ἄλλου. Ἰποκάτω εἰς τὰ δάση τοῦ Ἄστρου ἐκάθησαν αἱματόβρεκτοι πρῶτην φοράν οἱ ἐνδοξοὶ ἐκεῖνοι ἄνδρες, τῆς Ἑλλάδος οἱ πρῶτοι ἐκεῖνοι καὶ σεβάσμιοι Πληρεξέυσοι καὶ

πατέρες, καὶ ὕφανα τὴν τρισέβδοζον σημαίαν της ἀπὸ τὰ δύο χρώματα τὸ κυκλῶν καὶ τὸ λευκόν, ὡς τὰ σύμβολα τῆς ἀθωότητος καὶ τῆς σταθερότητος, καθὼς ἀθῶος ἦτον ὁ ἱερός αὐτῆς ἀγὼν, καὶ σταθερὰ ὑπῆρξεν ἡ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀπόφασις της· καὶ ἀνύψωσαν ἐπίσης τὴν γλαυκῶπιν Ἀθηνᾶν, ὡς τὸ σύμβολον τῆς φρονήσεως· σύμβολον ἴδιον τοῦ ἐνδοξοῦ αὐτοῦ ἔθνους.

Ἡ ἱερὰ σημαία αὕτη ἐπροστάτευσε τοὺς ἡρωϊκοὺς στρατοὺς, ὠδήγησε πανταχοῦ τὴν νίκην, καὶ ἐκάλυψε καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ πελάγη μας ἀπὸ ἀθάνατον δόξαν· αὕτη ἦτον, ἥτις ἐκυμάτιζεν εἰς τὸ Βαλτέτζι, εἰς τὸ Ἄγινόρι, εἰς τὴν Κλεισόβαν, εἰς τὰς Θερμοπύλας, εἰς τὸ Τζερατζίνι, εἰς τὸν Καφηρέα καὶ εἰς τὴν Μυκάλην· ὑπὸ ταύτην τὴν σημαίαν ἔπεσον ὁ Καραϊσκιος, ὁ Βεΐκος, ὁ Νοταρᾶς, ὁ Κυριακούλης, ὁ Τζαμαδῆς καὶ ὁ Φλέσσας· αὕτη τέλος παντῶν ἡ ἐνδοξὸς σημαία ἐπέχυσε θάμβος καὶ ἀγαλλίασιν εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς, καὶ πετώσα ἐπάνωθεν τῶν θαλασσῶν μετέφερε τῆς Ἑλλάδος τὸ εὐκλεές ὄνομα εἰς τὰ ἀπώτερα μέρη τοῦ κόσμου. Ἰδέτε τὴν φιλτάτην καὶ ἱερὰν αὐτὴν σημαίαν μας, ἰδέτε τὴν ἐνῶ κυματίζει! κατακερματισμένη ἀπὸ τὰς βολὰς τῶν πολέμων, καὶ βεθαμμένη ἀπὸ τὰ αἵματα τῶν μαρτύρων! ποίας ἐνδοξοῦς καὶ μεγάλας ἀναμνήσεις ἀνακαλεῖ, ποῖα αἰσθήματα καὶ ιδέας ἐξυπνᾷ καὶ διεγείρει, ποῖαν συναισθήσιν καὶ ἐνθουσιασμόν ἐμπνέει! Ὁ Ἕλλην τὴν βλέπει καὶ ὠχρῖα καὶ ἀνατριχιάζει, τὴν φιλεῖ μὲ δάκρυα καὶ με σέβας, καὶ θάνατον γλυκύτερον καὶ ἐνδοξότερον δὲν φρονεῖ ἄλλον, παρὰ τὸν θάνατον τὸν ὑπὸ τὸν κυματισμὸν τῆς σημαίας ταύτης.

Οὕτω τὰ ἐθνικὰ σύμβολα εἶναι ἱερὰ, καὶ καθὼ τοσοῦτον ἱερὰ, τὰ ἔθνη τὰ διατηροῦσι θερησκευτικῶς ὡς τὴν ἰδίαν ὑπαρξίν των. Ἰδέτε εἰς τὰς σημαίας ὄλων τῶν ἐθνῶν τὰ σύμβολα τῶν ἐνδοξῶν ἐποχῶν των· διατηρεῖ θερησκευτικῶς ἡ Γαλλία τὴν τριχρῶματον σημαίαν της, δι' ἧς ἀνέκτησε τὴν ἐλευθερίαν της καὶ ἀνεγεννή-

θη, εἰς τὴν θεῖαν τῆς ἐνθουσιᾶ καὶ εἰν' ἐτοίμη νὰ ἀποθάνῃ ὑπὲρ αὐτῆς εἰάν τις ἤθελε τὴν ἐγγίξῃ... Πόσα δάκρυα δὲν ἔχουσε πᾶς Ἕλληνας, ὅτε πρὸ δώδεκα ἐτῶν ἐξηλείφθη ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Ἑλληνικῆς γῆς τὸ ἱερόν σύμβολον τῆς Ἀθηνᾶς, καὶ τὴν ἀντικατέστησαν δύο Λέοντες, δύο θηρία. Ἦσαν ἄρα οὗτοι ὁ Λέων τῆς Χαιρωνείας καὶ ὁ Λέων τῆς Προνοίας, καὶ συνηνώθησαν εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην διὰ νὰ κατασπαράξωσι τὴν ἀτυχή ταύτην γῆν; Φεῦ! ἡ Σημαία τῆς Ἑλλάδος ἔφερε τὰ δύο χρώματα μόνον τὸ κυανοῦν καὶ τὸ λευκόν. Ἐλείπε τὸ τρίτον, ἔλειπε τὸ ἐρυθροῦν, τὸ ὁποῖον κατὰ δυστυχίαν τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι τὸ ἀναγκαϊότερον ὡς πρὸς τὸ ν' ἀντιτάσσονται οἱ λαοὶ κατὰ τῆς ὠμότητος καὶ τῆς ὀρμῆς τῶν Λεόντων. Ἐλείπε ναί, ὡς ὁ ἀγὼν νὰ ἦτον ἀτελής, καὶ νὰ τὸ προσθέσῃ ἔμελλε πρὸς συμπλήρωσιν αὐτὴ ἡ Τρίτη Σεπτεμβρίου. Τὸ ἐρυθροῦν χρῶμα κατὰ τὴν τρισενδόξον ἐκείνην ἡμέραν προσετέθη, ἡ ἐρυθρὰ ταινία ἐστόλισεν εὐκλεῶς τὰ στήθη ὄλων τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἀνεφάνη συγκινοῦσα ὄλων τὰς καρδίας.

Ἄλλ' ὡς νὰ ὑπῆρξεν ὄνειρος ἡ συγκινητικὴ ἐκείνη ἐποχὴ, ἀπατηλὸς ὄνειρος τὸ μαγευτικὸν καὶ ἐξαισίον φαινόμενον ἐκεῖνο! Ποῦ εἶναι ἡ γλαυκῶπις καὶ ἡ προστάτις Θεὰ ἐκείνη; Ποῦ εἶναι ἡ χαριστάτη, ἡ φιλότατη Ἀθηνᾶ μας ἐκείνη, τῆς ὁποίας ἡ οὐράνιος θεὰ μᾶς ἐνεθάρρυνε καὶ μᾶς ἐνθουσίαζεν ἐπὶ τῆς μεγάλης ἐπαναστάσεώς μας, ἐπὶ τοῦ ἡρωϊκοῦ ἐκείνου καιροῦ; Ποῦ εἶναι ἡ ἐρυθρὰ ταινία τῆς Σεπτεμβριανῆς μεταβολῆς; Ποῦ εἶναι τὸ ἐρυθροῦν σημεῖον, τὸ ἀγλαέστερον κόσμημα τῆς πλέον ἐνδόξου τῆς Ἑλλάδος ἐποχῆς; ὦ, βλέπω, βλέπω τὴν δίχρωμον σημαίαν μας νὰ κυματίζῃ λυπηρὰ! Πένθος χύνει καὶ κατήφειαν ἀπὸ τὰ ὕψη τῆς εἰς τὸν ὀρίζοντά μας, ὡς νὰ θρηνηῖ ἐν μέσῳ γῆς δυστυχοῦς καὶ ἐρήμου τὴν στέρησιν ἐνὸς ἐθνικοῦ θριάμβου, τὴν κηδείαν τοῦ Σεπτεμβριανοῦ σημείου! Ἐποῦ εἶναι ἡ σημαία τοῦ Σεπτεμβρίου;

Τὸ σπουδαῖον καὶ συγκινητικὸν ἀντικείμενον τοῦτο παρεῖδεν ἡ ἔθνοσυνέλευσις ἀπαισίως. Πῶς! Ἐἶναι δυνατόν οἱ Ἕλληνες νὰ μὴ ἦναι συνεπεῖς εἰς τὰς μεγάλας τῶν πράξεις; δὲν πρέπει εἰς ὅλα τὰ ἔργα τῶν νὰ ἀναφαίνηται τὸ ὑψηλόν, τὸ μεγαλοπρεπές, τὸ γενναῖον; Μόλις συνήλθον πληρεξούσιοι τοῦ Σεπτεμβρίου, καὶ ὡς νὰ μὴ ἦσαν οἱ Ἕλληνες τῆς Σεπτεμβριανῆς ἐκείνης νυκτός, ὡς νὰ ἐπελάθοντο τοῦ μεγαλείου τοῦ ἐνδόξου κινήματός των, τῆς ἡρωϊκῆς ἐκείνης ἀποφάσεώς των, καὶ ἐκ πρώτης ἀρχῆς περιέπεσον εἰς ἀκαίρους καὶ μικροπρεπεῖς φιλοφρονήσεις ὡς πρὸς τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸν Λόγον τοῦ Βασιλέως; ἀφῆρσαν ὡς καὶ τὸ ἱερόν καὶ σεπτὸν ὄνομα τῆς Γ' τοῦ Σεπτεμβρίου εἰς τὴν ἀπάντησιν τῶν ἐκείνην διὰ νὰ μὴ πειράξωσι τὴν εὐαίσθησίαν τοῦ Βασιλέως! Ἄλλὰ! μήπως ὁ Βασιλεὺς δὲν ἦτον ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τέκνον τῆς Σεπτεμβριανῆς μεταβολῆς; μήπως ἡ ἔθνοσυνέλευσις δὲν ἦτον γέννημα τῆς ἐνδόξου ἐκείνης ἐποχῆς; μήπως ἡ Βουλὴ σήμερον, ἡ παρούσα Ἑλλάς, δὲν εἶναι περὶ καλλῆς θυγάτηρ τῆς τρισενδόξου αὐτῆς μεταβολῆς; τίς ἀρνεῖται τὴν εὐκλεεστάτην αὐτὴν καταγωγὴν ὄλων τῶν μεγάλων καὶ εὐτυχῶν τούτων φαινομένων; ὁ Βασιλεὺς ἡσπάσθη αὐτὴν ὀλοψύχως, καθὼς τὴν ἡσπάσθη καὶ πᾶς ὅστις ἐγεννήθη διὰ νὰ εἶναι ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐπικατάρατος, δοῦλος ἄς εἶναι εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅστις ἐκάκισε καὶ δὲν ἡσπάσθη αὐτὴν ἐγκαρδίως... Δὲν ἦτον ὅθεν κἀνεις εὐλογος συστολῆς λόγος ὡς πρὸς τὴν ἐκφώνησιν τοῦ γλυκυτάτου ὀνόματος τοῦ Σεπτεμβρίου ἐκείνου. Ἄλλ' ἂν καὶ ὡς πρὸς τοῦτο ἀπλῆς φιλοφρονήσεως λόγοι τῆς ἔθνοσυνελεύσεως τὴν διαγωγὴν ὑπεγόρευσαν τοιαύτην, ἔποιοι λόγοι δι' οὓς παρεῖδε τὸ ἐνδοξόν σημεῖον τοῦ θριάμβου τοῦ Σεπτεμβρίου; ποῦ εἶναι τοῦ ἔθνους ἡ τρίχρωμος σημαία; Ποῦ ἡ Ἑλλάς, τὸ μέλλον, τὸ μεγαλεῖον τοῦ Σεπτεμβρίου; Δὲν εἶναι πάλιν ἡ Ἑλλάς τοῦ Μαρτίου; Τί διακρίνει τὴν ἀναγεννησίαν τῆς;

συνήθως, δίχρωμος, φέρουσα τοὺς ῥύπους δέκα ἐτῶν δουλείας, ἢ σημαία μας πλέει τὰς θαλάσσας: τίποτε εἰς τὸν ἔξω κόσμον δὲν ἀναγγέλλει τὴν μεταβολὴν τῆς Ἑλλάδος: τίποτε καὶ ἐντὸς τοῦ ἔθνους δὲν ἐνθυμίζει τῶν Ἑλλήνων τὸ μέγα ἔργον! Διὰ τὴν τοσαύτην πρὸς τὴν μεγάλην καὶ ἱερὰν ἐκείνην ἡμέραν ἀχαριστία; διὰ τὴν τοσαύτην πρὸς τὴν πατρίδα καταισχύνη καὶ ἀδικία; Ἐ! φυλαχθῆτε μήπως ὁ οὐρανὸς ὀργισμένος τιμωρήσῃ μίαν μαύρην ἀχαριστίαν, καὶ ἔλθῃτε εἰς θέσιν νὰ ἐρυθράνητε ἄλλως τοῦ ἔθνους τὴν σημαίαν!

Ἡ Βουλὴ σήμερον, ἢ Βουλὴ, ἐθνικὴ ὄλη, εἶναι εἰς θέσιν καὶ εἰς καιρὸν ν' ἀνορθώσῃ τὸ μέγα καὶ ἐπονείδιστον τοῦτο σφάλμα, ν' ἀναπληρώσῃ τὴν καιρίαν ἔλλειψιν ταύτην. « ΕΝ ΤΟΥΤῳ ΝΙΚΑ » εἶδεν εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν φοβερὰν ἐκείνην νύκτα ἢ Ἑλλὰς τὸ σημεῖον, καὶ τὸ σημεῖον τοῦτο ἐρυθροῦν ἦτο. Καὶ καθὼς ὕψωσεν ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ἐπάνω τῆς σημαίας τὸ νικητικὸν τοῦ σταυροῦ σημεῖον, καὶ λαοὶ καὶ βασιλεῖς εἰς τοὺς αἰῶνας τὸ προσκυνοῦσι, τοιοῦτοτρόπως κ' ἢ Ἑλλὰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τοῦ Σεπτεμβρίου, ὡς σημεῖον τῆς παγκοσμίου Ἐλευθερίας, ἃς τὸ ὑψώσῃ ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς σημαίας, καὶ τρίχρους αὕτη ἃς κυματίζῃ εἰς τὸν ἀέρα, ἃς ἀναγγέλλῃ πανταχοῦ εἰς τὸν κόσμον τὸν θρίαμβόν της, ἃς ἐνθυμίζῃ εἰς τὸ αἰώνιον μέλλον τὴν ἡμέραν τοῦ Σεπτεμβρίου!

Ἡ θρησκεία, ἢ γλῶσσα καὶ τὸ ἔνδυμα συνιστῶσι τὸν ἐθνικὸν χαρακτήρα ἐκάστου ἔθνους: ἢ δὲ σημαία συμβολικῶς παριστάνει τὴν μεγάλην ιδέαν τῆς δόξης του, τῆς ἐλευθερίας του, καὶ τῆς γεννήσεώς του. Μὴν ἀρνῆσθε Ἕλληνες, τὴν μεγάλην ιδέαν ταύτην: ἐστὲ πιστοὶ εἰς τὴν ἱερὰν θρησκείαν σας, εἰς τὴν οὐράνιον γλῶσσαν σας καὶ εἰς τὸ ἀγγελικὸν φόρεμά σας, καὶ φανῆτε ἐπὶ μᾶλλον ἄξιοι: τῆς δημιουργικῆς ἐκείνης νυκτὸς τοῦ Σεπτεμβρίου. Ὅσῳ πλέον ἐμμένετε πιστοὶ, ἀκλόνητοι, ἀδιάφθοροι εἰς τὸν ἐθνικόν

κόνην σας χαρακτήρα, τοσοῦτον πλέον θέλετε ἀναλάμψει καὶ φανῆ μετὰ τὸν καιρὸν ἄξιοι τῶν εὐγενῶν αἰσθημάτων σας καὶ τῶν μεγάλων ιδεῶν σας.

Ὡ Βουλὴ, Βουλὴ! θρίαμβε τοῦ μεγάλου τῆς ἐπαναστάσεώς μας σκοποῦ! ὁ οὐρανὸς ἐναπέθεσεν εἰς χεῖράς σου τὴν ἀνάπλαιν καὶ τὴν τύχην τῆς πατρίδος: εἰς σὲ ἀπόκειται νὰ θέσῃ τὰς αἰώνιους βάσεις τῆς παρούσης εὐτυχίας της καὶ τοῦ μεγάλου μέλλοντός της: τὸ ἐθνικὸν πνεῦμα βασιλεύει εὐτυχῶς ἐν τῇ μέσῳ σου καὶ ἴδηγεῖ τὰ ὑψηλά σου ἔργα. Ἀνατρίχιασαι, Βουλὴ! εἶσαι ἢ πρώτη τῆς Ἑλλάδος Βουλὴ, βουλευέσαι ἐν μέσῳ μεγάλων σκιῶν, ἐν μέσῳ μεγάλων ιδεῶν καὶ λαμπρῶν αἰώνων βημάτων σου εἶναι ἢ Πνύξ, καὶ πατεῖς τῶν Ἀθηνῶν τὰ ἱερά, τὰ κλεινὰ ἐδάφη. Εὐκλεὲς θυγάτηρ τοῦ Σεπτεμβρίου! πιστὴ εἰς τὴν μεγάλην ιδέαν του, ὕψωσον πρὸς αἰώνιαν δόξαν σου ἐπὶ τοῦ Παρθενῶνος τὴν ΤΡΙΧΡΩΜΟΝ ΣΗΜΑΙΑΝ ΤΟΥ, καὶ εἰπέ: ΚΟΣΜΕ! ἸΔΕ Τὸ Αἰώνιον τῆς Ἐλευθερίας μας σημεῖον! Σὺ δὲ Πατρίς ἐν τούτῳ Νίκα!!!

Ο ΒΑΡΩΝΟΣ ΣΙΝΑΣ

ΑΠΟ τούς κολπους ἐνδόξων τόπων, μεγάλων ἐθνῶν, ἐξέρχονται πάντοτε μεγάλα φαινόμενα, μεγάλοι ἄνδρες. Ἐὰν ὑπάρχη εἰς τὴν ἱστορίαν γῆ μεγάλη καὶ καταπληκτικὴ αὕτη εἶναι ἡ Μακεδονία. Ἡ Μακεδονία παρήγαγε πρωτότυπα καὶ ἐκπληκτικὰ φαινόμενα· ὑπῆρξεν αὕτη πρώτη ἡ Κυρία τῆς γῆς, καὶ ἔδωκεν εἰς τὸν κόσμον τὴν ιδέαν τὴν Κυριαρχικὴν, ἐδίδαξε τὴν κατάκτησιν τῆς Οἰκουμένης.

Ἀπέναντι τῆς ἀηττήτου σημαίας τῆς ἔκλιναν αἱ κορυφαὶ τῶν ὀρέων, συνεστάλησαν αἱ θάλασσαι καὶ οἱ ποταμοὶ, ἔδωκαν τὰ νῶτα ὁ σίδηρος καὶ τὸ πῦρ, καὶ οἱ λαοὶ τὴν προσεκύνησαν ὡς μητέρα τοῦ Διὸς, ὡς Μητρόπολιν τοῦ κόσμου· ἀκόμη ἀνακαλύπτονται εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς τὰ μνημεῖά τῆς, τὰ ἐκπληκτικὰ τῆς ἴχνη!

Ἡ Ῥώμη, μαθήτρια αὐτῆς, τὴν ἐμιμήθη, καὶ ὁ Ναπολέων, ὁ ἔγγονός τῆς, ἠθέλησε νὰ κληρονομήσῃ τὴν ἀγήρατον δόξαν τῆς... Δὲν ἔχομεν παράδειγμα ἄλλο· ὅλοι οἱ ἄλλοι αἰῶνες, ὅλα τὰ ἄλλα ἔθνη ἐφάνησαν μικρὰ πτηνὰ ἐνώπιον τοῦ Ἄετος τῆς Μακεδονίας· ἡ δόξα τῆς ὑπῆρξε ταχεῖα, ταχεῖα ὡς ἀστραπὴ καὶ ἐξεθάμβωσε τὴν οἰκουμένην ὅλην!

Ἡ Μακεδονία ὑπῆρξεν ἡ περικλεῆς Πατρίς τοῦ ἐκπληκτικοῦ Δημιουργοῦ τῆς δόξης τῆς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἡ Πατρίς τοῦ Πύρρου, τοῦ Καρατάσσου, τοῦ Μεχμέτ Ἄλη· Αὕτη ἡ μεγάλη καὶ ἐνδόξος γῆ εἶναι ἡ Πατρίς τοῦ Βαρῶνου Σίνας.

Ὅταν θαυμάζῃ τις τοὺς μεγάλους ἄνδρας, θαυμάζει τὸ μεγαλεῖον τοῦ οὐρανοῦ, τὸ ὅποιον οὔτοι ἀντιπροσωπεύουσι. Ἰσοῖαν ιδέαν ἠθέλομεν ἔχει τῆς ἀρετῆς ἄνευ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἵτινες

τὴν ἀπεθέωσαν; Τί ἤθελον εἶσθαι τὰ μεγάλα ἔθνη ἄνευ τῶν ἐνδόξων αὐτῶν ἀνδρῶν, οἵτινες τὰ ἐδόξασαν; Πῶς ἄλλως ἤθελε δείξει ὁ οὐρανὸς τὴν εὐνοίαν του εἰς τινὰ μέρη τῆς γῆς, εἰμὴ διὰ τῶν μεγαλοπρεπῶν αὐτῶν φαινομένων, ἅτινα ὑπῆρξαν τὰ ὄργανα τῶν μεγάλων αὐτοῦ βουλῶν!

Τὸ ὄνομα τοῦ Σίνας μᾶς ἀνεκάλεσε τὰς ἐνδόξους ταύτας ἀναμνήσεις· ἀλλὰ τὸ ἐνδοξὸν ὄνομα εἶναι καρπὸς ἐναρέτων, κοινωνικῶν, μεγάλων πράξεων! Ὁ Σίνας, γνήσιος καὶ περικλεῆς υἱὸς τοῦ ἐνδόξου τούτου τόπου, ἔδειξε πάντοτε ὅτι δὲν ἐλησμόνησε τὴν μεγάλην αὐτὴν καταγωγὴν του. Ἐξελθὼν πρὸ χρόνων ἐκ τῶν κόλπων τῆς πατρίδος του δὲν εὔρεν ἐνώπιον στάδιον δορυκτησίας· εὔρεν ὅμως στάδιον εἰρηνικῶν κατακτήσεων, καὶ οἱ εἰρηνικοὶ θρίαμβοὶ του ἀπέδειξαν, ὅτι ἔφερεν ἐκ φύσεως τὸ μέγα ἐκεῖνο πάτριον πνεῦμα· Ἀναλόγως τῶν ἐποχῶν ἀναπτύσσεται τὸ ἀνθρώπινον μεγαλεῖον· ἡ δὲ ὑπεροχὴ τῆς ἀνθρωπίνου διανοίας δὲν θεωρεῖται ὑπὸ μίαν ἐποψίν μόνον· ἔζητεῖ τι περισσότερο ἐπὶ τέλους ὁ μέγας Ἀλέξανδρος εἰς τὰ βᾶθη τῶν Ἰνδιῶν, εἰμὴ τοὺς θησαυροὺς των; δὲν διήνοιξεν ὡς ὄχετόν τὴν Ἀλεξάνδρειαν, διὰ νὰ τοὺς μετοχετεύσῃ εἰς τῆς ἀνδρείας πατρίδος του τοὺς κόλπους; Ὁ Σίνας ἐξετέλεσε τὸν μέγαν τοῦτον σκοπὸν ἀναλόγως τοῦ ὀρίζοντός του χωρὶς νὰ συνταράξῃ, ὡς ἐκεῖνος, τὴν Οἰκουμένην.

Σπάνιοι εἶναι οἱ ἄνδρες, οἵτινες δύνανται νὰ μεγαλυθῶσιν ἐν μέσῳ Αὐτοκρατορίας μεγαλοπρεποῦς καὶ ἰσχυρᾶς, ὡς εἶναι ἡ Αὐστρία· ἀλλ' ὁ Σίνας ὑπῆρξεν ἐκ τούτων τῶν ἀνδρῶν· Κατασταθεὶς σεβαστὸς καὶ ἀγαπητὸς εἰς τὸ μέγα τοῦτο Κράτος, φέρει ὡς θρίαμβον τῆς εὐσεβοῦς καὶ ἀρίστης διαγωγῆς του τὸ εὐνοϊκὸν δείγμα τῆς ὑψηλῆς εὐνοίας Σεπτοῦ Αὐτοκράτορος, τὸν τίτλον τοῦ Βαρῶνου. Τὸ ὄνομα τοῦ Σίνας ἀναμιγνύεται εὐπρεπῶς εἰς τὰς πλέυν ὑψηλὰς κοινωνικὰς σχέσεις, καὶ κυκλοφορεῖ εἰς ὅλον

τὸν μέγαν πολιτικὸν καὶ ἐμπορικὸν κόσμον· Ἐλκύσας τὰ βλέμματα τῶν πλέον ἀξιολόγων ἔθνων καὶ Κυβερνήσεων φέρει λαμπρὰ δείγματα τῆς μεγάλης ὑπολήψεως, ἧς ἀπολαύει πανταχοῦ, καὶ ἡ καρδιά του πάλαι εὐγενῶς πρὸ πάντων ὑπὸ τὰ σεμνὸν παράσημον τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου ὡς ἀνώτερος Ταξιαρχῆς τοῦ Σωτῆρος.

Εἰς τοὺς κόλπους τῆς δόξης, δυνάμεως καὶ εὐδαιμονίας ὁ Βαρῶνος Σίνας ἐξασκεῖ τὰς πλέον ἐξαιρέτους ἰδιωτικὰς ἀρετὰς, ἃς ὁ οὐρανὸς οὕτως ἀντήμειψε μὲ τὴν δικαιοσύνην του καὶ μὲ τὴν εὐνοϊάν του· τὸ δὲ αἶσθημα τῆς θρησκείας καὶ τὸ αἶσθημα τοῦ πατριωτισμοῦ εἶναι τὰ ἀκραιφνέστερα αἰσθήματα, ἅτινα βασιλεύουσιν εἰς τὴν ψυχὴν του. Ἡ λαμπρὰ καθέδρα τῆς Αὐτοκρατορίας, ἡ Βιέννα, δὲν εἶναι εἰς τὸν Σίναν ὅ,τι ἦτον εἰς τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον ἢ Βαβυλῶν. Ὁ εὐκλεῆς οὗτος υἱὸς τῆς πλέον ἐνδόξου καὶ περιφανοῦς πατρίδος κρατεῖ ἀκαταπαύστως τὰ ὄμματά του προσηλωμένα ἐπὶ τῆς ἱερᾶς τῆς γεννήσεώς του γῆς· τὸ αἶσθημα τοῦ πατριωτισμοῦ διαμένει ἀναλλοίωτον, ἀθάνατον εἰς τὰς εὐγενεῖς ψυχάς· ἡ Ἑλλὰς, ἡ γλυκυτάτη αὕτη πατρίς, ἡ ποθεινοτάτη αὕτη γῆ, εἶναι πάντοτε ὁ γλυκύτερος ὄνειρος τοῦ Σίνα· καὶ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς ἀγῶνος συνέπασχε καὶ συνέτρεχε μακρόθεν, καὶ μετὰ τὴν ἀποκατάστασίν της ἔσπευσε νὰ τὴν ὑποστηρίξῃ καὶ τὴν παραμυθήσῃ διὰ παντοειδῶν μεγάλων θυσιῶν.

Ὁ Σίνας ἀνὴρ μεγαλόνοος ἀπέδειξεν, ὅτι ἐννοεῖ κατὰ βάθος διὰ τίνος ὁδοῦ κατορθοῦνται τὰ μεγάλα ἔργα. Ὁ Σίνας γνωρίζει τὴν λαμπρὰν ἱστορίαν τῆς πατρίδος του καλῶς, καὶ κατενόησεν ἐξαιρέτως, ὅτι ἂν ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος δὲν ἤθελε χρηματίσῃ μαθητῆς τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ στρατιώτης τοῦ Πελοπίδα, δὲν ἤθελεν ἀναφανῆ ὁ ἐξαισιος δορυκτῆτωρ τῆς γῆς, ὁ τεράστιος δημιουργὸς τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς δόξης τῆς Μακεδονίας. Ἡ Ἑλλὰς, αὐτὴ ἡ ἐστία τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν φώτων, ὑπῆρξε

τὸ σχολεῖόν του, καὶ ἡ Μακεδονία ὑπῆρξεν ἡ πρωτότοκος θυγάτηρ τῆς Ἑλλάδος.

Διὰ τοῦτο ὁ Σίνας, νοήμων καὶ συνετὸς, καὶ γενικοῦ πνεύματος ἀνὴρ, τὴν προσοχὴν τοῦ ὄλου ἔρριψεν εἰς τὴν σεμνὴν ταύτην τῆς Ἑλλάδος γῆν, τὴν μεγαλουργὸν αὐτοῦ Πατρίδα. Ἰδέτε ἐν μέσῳ τῶν Ἀθηνῶν μνημεῖον χαριέστατον τοῦ ἀκραιφνοῦς πατριωτισμοῦ καὶ τῆς ὑψηλοῦς τοῦ μεγάλου Ἑλλῆνος τούτου. Μεταξὺ τοῦ Θησείου καὶ τοῦ Παρθενῶνος, ἀπέναντι τῆς ἐκπληκτικῆς Πνυκὸς ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ λόφου τοῦ Νυμφαίου, ἐγείρεται μνημεῖον ὑψηλῆς, μαρτυροῦν τὸ ὕψος τῆς ἀνθρωπίνου διανοίας· καὶ τοῦτο εἶναι **ΤΟ ΔΑΣΤΕΡΟΣΚΟΠΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΙΝΑ**. Ὁ Βαρῶνος Σίνας ἀνήγειραν ἰδίαις δαπάναις τὸ κομψὸν κτίριον τοῦτο, καθὼς θέλει προικίσει αὐτὸ καὶ μὲ ἀνάλογα ἐπιστημονικὰ ἐργαλεῖα. Ἐκεῖθεν ἡ Ἑλλὰς εἰς τὸ αἰώνιον μέλλον ὡς ἀπὸ παντεφόρου σκοπιάς θέλει ἀναπτεροῦσθαι διὰ τῆς ὁράσεώς της καὶ τῆς φαντασίας της πρὸς τὰς αἰθερίους πεδιαδας, καὶ διορῶσα τοὺς οὐρανίους κόσμους θέλει ἀνερευνᾶ τὰ μυστήρια καὶ τὰ μεγαλεῖα τῆς ἀνεξερευνήτου φύσεως.

Ἀνὴρ μεγαλοφυῆς ὁ Σίνας μεταξὺ τῶν τοσούτων συνεισφορῶν του πρὸς τὴν πατρίδα, ἐπένοησε τὸ ἀγχίνου ἔργον τοῦτο, διὰ ν' ἀνυψώσῃ τὴν Ἑλληνικὴν διάνοιαν πρὸς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ νὰ δώσῃ πρὸς τοὺς συμπολίτας του τὴν ὑψηλὴν ὀδηγίαν περὶ τοῦ πνεύματος, δι' οὗ δύνανται ν' ἀνυψωθῶσι καὶ νὰ μεγαλυνθῶσιν. Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐγεννήθη διὰ νὰ ἔρπηται εἰς τὴν γῆν· ἡ ψυχὴ ἀνήκει εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ κόσμος διὰ τὸν ἄνθρωπον εἶναι ὀλόκληρον τὸ σύμπαν.

Ἐπάνω λοιπὸν εἰς τὸ κλεινὸν ἐκεῖνο ἔδαφος, ὁ μεγαλοπρεπὴς ὀρίζων τοῦ ὁποίου ἀντηχεῖ ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἐκπληκτικὴν φωνὴν τῶν μεγαλοφρεστέρων ῥητόρων τῶν αἰώνων. Εἰς τὸ ἔδαφος, ἐκ τῶν στέρνων τοῦ ὁποίου ἐξεχύθησαν, ἐπλημύρησαν τὴν γῆν

αί κοινωνικαί ἀρεταί καί τὰ λαμπρότερα φῶτα. Εἰς τὸ ἔδαφος ἐκ τοῦ ὁποίου καὶ πάλαι ἐξιχνιάσθησαν τὰ μεγαλεῖα τοῦ οὐρανοῦ. Εἰς αὐτὸ τὸ ἱερὸν ἔδαφος ὑψοῦται σήμερον τὸ μεγαλοπρεπές τοῦτο ἀστεροσκοπεῖον τοῦ Σίνα, ὅπερ νὰ συνδέσῃ μέλει ἐκ νέου τὴν Ἑλληνικὴν γῆν μετὰ τοὺς οὐρανίους κόσμους. Ὡ! βαθμηδὸν ἡ Ἑλληνικὴ διάνοια θέλει ἀνυψωθῆ ἀπὸ τὸ βῆμα τοῦτο, καὶ ἀνακαλύψει θέλει εὐτυχῆσαι νὰ κάμῃ νέας· ἡ δὲ Ἑλληνικὴ φυλὴ θέλει προφέρει πάντοτε μετ' ἐνθουσιασμὸν καὶ μετ' συγκίνησιν ψυχῆς τὸ ὄνομα τοῦ Σίνα. Ἡ εὐκλεία τοῦ Μεγάλου τούτου πολιτοῦ τῆς Ἑλλάδος, πρὸς ὃν ἡ πατρίς στρέφει φιλοστόργως τὰ βλέμματά της, καὶ πρὸς ὃν ἀναθέτει μεγάλας περὶ τοῦ μέλλοντος της ἐλπίδας, θέλει διαμένει αἰωνία, καθὼς αἰώνιον θέλ' εἶσθαι καὶ τὸ εὐγενές αὐτοῦ ἔργον.

Εἶθε ὁ Βαρῶνος Σίνας νὰ κατανοήσῃ ἐντελῶς τὴν μεγάλην θέσιν, τὴν ὁποίαν ἔχει καὶ ὡς πρὸς τὸ παρὸν καὶ ὡς πρὸς τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος, καὶ ν' ἀναφανῆ ὁ προαγωγὸς τῆς κοινῆς εὐημερίας τῆς πατρίδος του διὰ τῶν μέσων, ἅτινα ἐπὶ τούτου ἴσως ἡ θεία Πρόνοια διεπίστευσεν εἰς τοὺς κήλους του. Ἡ κοινὴ εὐημερία τῶν ἀνθρώπων εἶναι ὁ φιλάγαθος καὶ πατρικὸς σκοπὸς τοῦ θεοῦ· οἱ δὲ μεγάλοι ἄνδρες, οὓς ἐκλέγει ὁ ὕψιστος ὡς ὄργανα τῆς βουλῆς του, ἄς ἀναδεικνύωνται ἄξιοι τῆς θείας ἐντολῆς των. Εἰς τοῦτο ἀπόκειται καὶ ἡ μέλλουσα αὐτῶν ἀνταμοιβή, καὶ τοῦ ὀνόματός των ἡ ἀθάνατος δόξα!

ΤΟ ΤΡΙΣΥΠΟΣΤΑΤΟΝ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΣΟΦΙΑΣ.

Ἡ σοφία πανταχοῦ εὐτυχεῖν ποιεῖ τοὺς ἀνθρώπους· οὐ γὰρ δήπου ἁμαρτάνει γ' ἂν ποτέ τις σοφία, ἀλλ' ἀνάγκη ὀρθῶς πράττειν καὶ τυγχάνειν. Πλάτων ἐν διαλ. Εὐθύδ.

Τὰ λείψανα ὄλων τῶν, ἀφ' οἷς εἰσὶν ἄνθρωποι, ἑκατονταετηρίδων, ἀποσυνθετόμενα φιλολογικῶς, κηρύττουν τρισυπόστατον τῆς ἀνθρωπίνης Σοφίας τὴν οὐσίαν· ἥτοι ἐκ τριῶν συνθεθειμένην στοιχείων, τῶν ὁποίων ἡ ἐναρμόνιος σύγκρασις λέγεται αὐτὸ τοῦτο Σοφία, ἡ διεξάγουσα τον ἄνθρωπον εἰς τὴν εὐδαιμονίαν, καὶ διατηροῦσα αὐτὴν εἰς αὐτὸν ἀκέραιον καὶ ἀνέπαφον. Ὅλοι οἱ λαοί, οἵτινες ἐφιλοσόφησαν, ἐπλησίασαν εἰς τὴν ἀληθῆ ἐπιστήμην· μόνοι δὲ ἐξ αὐτῶν, ὅσοι μετὰ τὴν φιλοσοφίαν καὶ ἐπιστήμην συνεμόρφωσαν, καὶ κοινὴν οὕτω κατέστησαν τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, μόνοι διετήρησαν τὴν Ἐπιστήμην μέχρι μὲν τινος δι' ἑαυτοῦς, διὰ παντὸς δὲ ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος.

Δὲν λανθανόμεθα λοιπὸν εἰς τὴν φύσιν τῆς Σοφίας, λέγοντες ὅτι τὰ στοιχεῖα τῆς οὐσίας της εἶναι, Φιλοσοφία, Ἐπιστήμη, καὶ Γλῶσσα. Ἐπειδὴ ἐξ ἐναντίας βλέπομεν ὅτι, ὅσα ἔθνη δὲν ἐφιλοσόφησαν, οὔτε ἐπιστήμην ἀληθῆ ἀπέκτησαν, οὔτε γλῶσσαν πλουσίαν καὶ μεγαλοπρεπῆ ἐκαλλιέργησαν· καὶ κατὰ συνέπειαν ὀλίγον εἰς τὴν ἀνθρωπίνην πρόοδον συνετέλεσαν.

Φιλοσοφίαν λέγοντες οἱ σοφοὶ ἡμῶν προπάτορες ἐνόουν, τὴν καθ' ἕκαστον ζήτησιν τῆς ἀληθείας. Ἐπιστήμην, αὐτὴν τὴν ἰδίαν ἀλήθειαν· καὶ Γλῶσσαν, τὸ σύνολον τῶν ὄρων, δι' ὧν τῆς φιλοσοφίας παρίστανται οἱ κανόνες, καὶ ἡ ἐπιστήμη συντηρεῖται καὶ διαδίδεται. Τὴν αὐτὴν καὶ οἱ νεώτεροι ἔχουν ἰδέαν περὶ τούτων τῆς Σοφίας τῶν τριῶν συστατικῶν. Ἡ ἀλήθεια οὐσα ἡ φυσικὴ

ὁδὸς πάσης προόδου βιομηχανικῆς, ἐπιστημονικῆς ἢ πολιτικῆς, εἶναι τὸ οὐσιώδες τῆς σοφίας μέρος· καὶ ὑπὸ μὲν τῆς Φιλοσοφίας καλλιεργεῖται, ὑπὸ τῆς Γλώσσης δὲ ὑπηρετεῖται, καὶ διὰ τῆς αὐτῆς συνηνωμένης μὲ τὴν Φιλοσοφίαν διατηρεῖται. Μάρτυς τοῦ λόγου μου ὁ 10^{ος} αἰὼν, παραβαλλόμενος μὲ τοὺς παρελθόντας.

Διὰ νὰ γείνωσι δὲ ταῦτα ἐναργῆ, πρέπει νὰ θεωρηθῶσιν ἐπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἅς θεωρήσωμεν λοιπὸν καὶ ἐπισταμένως ἅς ἐξετάσωμεν τὰ ἀρχαιότερα τῆς Ἀρχαιότητος μνημεῖα. Τὰ πρῶτα μεγάλα ἔθνη, τὰ ὅποια μᾶς ἀπεμνημόνευσεν ἡ ἱστορία μὲ τὴν ἐπωνυμίαν Σοφᾶ, εἶναι Ἀσσύριοι, Βαβυλώνιοι, Αἰγύπτιοι, Φοίνικες, Πέρσαι· ἡ σοφία αὐτῶν συνίστατο εἰς τέχναις καὶ ἐπιστήμας τινὰς, εἰς τῶν ὁποίων τὴν εὔρεσιν καὶ καλλιέργειαν συνετέλεσεν ἡ φύσις τοῦ κλίματος τῆς γῆς, καὶ αὐτὴ ἡ γεωγραφικὴ θέσις, ἀφοῦ ὁ γεωργικὸς βίος ἐποκράτησε μεταξὺ αὐτῶν. Ποία δὲ ἡ δύναμις τῆς σοφίας, καὶ τίνα τὰ συστατικὰ αὐτῆς, θελομεν γνωρίσειν ἐπ' αὐτῶν τῶν ἰδίων.

Ἐννοήσαντες οἱ σοφοὶ αὐτῶν τῶν ἔθνῶν τῆς Σοφίας [τὴν φύσιν, ἐμψυχάνθησαν, διὰ νὰ ἔχωσιν αὐτὴν ἀναπαλλοτριώτον ἰδιοκτησίαν, καὶ δι' αὐτῆς τῶν ἄλλων νὰ ἄρχωσι, ἐμψυχάνθησαν, λέγω, νὰ κρύψωσιν ἀπὸ τοὺς ἄλλους τὴν πηγὴν τῆς ἐπιστήμης, τὴν δᾶδα τοῦ φωτός καὶ τὸ κέρας τῆς Ἀμαλθείας, καὶ ἀνοίξαντες μονοπωλεῖον νὰ πωλῶσιν ἀκριβώτατα εἰς τοὺς λαοὺς, καὶ ν' ἀνταλλάττωσι τῆς ζωῆς καὶ εὐζωΐας τὰ μέσα μὲ τὰ ἴδια σώματα αὐτῶν τῶν ἰδίων. Τί ἔκρυψαν λοιπόν; ἔκρυψαν τὴν φιλοσοφίαν, καλύψαντες αὐτὴν μὲ μυστηριώδη αἰνίγματα, μὲ ἀλοκότες καὶ τερατώδεις μύθους, μὲ πολύθεα καὶ ἀντίθεα θρησκευάματα. Οἱ Αἰγύπτιοι μάλιστα δὲν περιωρίσθησαν μέχρι τούτου φοβούμενοι μήπως διὰ τοῦ νήματος τῆς ἐπαγωγῆς, καὶ διὰ τῆς ἐκ τῶν ὑστέρων ἐπὶ τὰ αἷτια ἀνόδου ἀνακαλυφθῆ ἡ ἀπάτη, καὶ γνωστοποιηθῆ μίαν φορὰν διὰ πάντοτε ἡ ἀληθὴς τῆς

ἐπιστήμης ἀρχὴ, ὑπεδούλωσαν τοὺς λαοὺς εἰς αἰώνιον δουλείαν, δεσμεύσαντες αὐτοὺς μὲ τῆς δεισιδαιμονίας τοὺς συγγερούς δεσμούς, καὶ διαίρεσαντες αὐτοὺς εἰς γένη ἤτοι κάστα, εἰς τὰ ὅποια ἦσαν καταδικασμένοι νὰ διαδεχῶνται παῖς παρὰ πατρός τὴν αὐτὴν τέχνην καὶ τὸ αὐτὸ ἐπάγγελμα· καὶ οὕτως ἐχώρισαν τὴν κοινὴν ἀπὸ τῆς Φιλοσοφίας καὶ Ἐπιστήμης τὴν Γλῶσσαν ὅπερ ἐμπόδισε τὴν φιλολογικὴν πρόοδον καὶ κατὰ συνέπειαν τὴν πολιτικὴν καθότι τὴν σοφίαν τῶν ἕλην περιέβαλον μὲ παχύτατα καλύμματα τοῦ αἰνίγματος καὶ ἔκλεισαν μὲ τῆς ἱερογλυφικῆς μεθόδου τὰ κλεῖθρα. Τί προῆλθε λοιπὸν ἐκ τῆς μυστικότητος ταύτης, ταῦτόν εἰπεῖν, ἐκ τοῦ χωρισμοῦ τῆς κοινῆς γλώσσης ἀπὸ τῶν σοφῶν; ὅσα ὁ ἐγωῖσμός, ἡ φιλαρχία καὶ ἡ στρεβλὴ κρίσις συνεσωμάτωσαν μὲ τὰς ὀρθὰς γνώσεις, ἐβρίζώθησαν βαθύτερον, καθιερώθησαν ὡς θρησκευτικὰ δόγματα, ὑπερίσχυσαν τῶν ὀρθῶς ἐχόντων, καὶ ἡ πρόοδος ἐσταμάτησεν ἡ δὲ στάσις αὐτῆς ἔμελλε νὰ ἐπιφέρῃ τὴν καταστρεπτικὴν ὀπισθοδρόμησιν.

Ἐπὶ τῶν Φοινίκων δὲν δυνάμεθα μὲν νὰ εἰπῶμεν τὰ αὐτὰ, καθόσον αἱ περιστάσεις ἀλλάσσουν, δυνάμεθα ὅμως ἀποδεικτικώτατα τοῦ λόγου μας νὰ ἐξάξωμεν συμπεράσματα. Ὁ βίος αὐτῶν ἦτο παντάπασι πειραματικὸς, οὐδόλως δὲ θεωρητικὸς. Οὕτως ἡ Γλῶσσά των δὲν ἐχρησίμευεν εἰς αὐτοὺς, παρὰ μόνον διὰ τὸ ἐπάγγελμά των τὸ βιομηχανικὸν καὶ ἐμπορικόν. Μόνοι αὐτοὶ τῶν Ἀσιανῶν λαῶν ἔχοντες πολιτείαν συγκερασμένην, καὶ ἐλεύθεροι ὄντες παντὸς εἶδους θεοκρατείας, ἂν ἤθελαν καλλιεργήσει καὶ τὰς ἐπιστήμας, ἤθελαν ἀποκατασταθῆ ἔθνος ὅχι μόνον ἰσχυρότατον ἀλλὰ καὶ διαρκέστατον. Διὰ τὸ νὰ ἦσαν ὅμως ἀπλησυχολημένοι μόνον εἰς τὸν πρακτικὸν βίον, οὐδόλως δὲ καὶ τὸν θεωρητικόν, ἴσχυσαν καὶ ἐπλούτησαν, ἕως οὗ ἄλλοι γινόμενοι ἰσχυρότεροι, ἐπλούτισθησαν διὰ τῆς πτωχεύσεως αὐτῶν, καὶ ἐδοξάσθησαν μετὰ τὴν ταπεινώσιν των. Ἄνθρωποι ἐμπο-

ρευόμενοι εἰς ὅλους τῆς Μεσογείου τοὺς λιμένας, καὶ τοσαύτας ἀποικίας καὶ ἐμπορεῖα ἔχοντες πολλαχῶς συστήμενα, καὶ αὐτῶν τῶν Ἡρακλείων σπηλιῶν πέραν ταξειδεύοντες μέχρι Βρεταννίας, πόσα ἔθνη δὲν ἐγνώριζον, ποῖα ἤθη καὶ ἔθιμα δὲν παρατήρουν, καὶ πόσα προϊόντα δὲν μεταχειρίζοντο! Πρωϊμώτατα ἡ Ἱστορία, ἡ Γεωγραφία, ἡ Πολιτικὴ, ἡ Ἠθικὴ, ἡ Φυσικὴ ἤθελαν ἀκμάσει καὶ πολλότατα ἐφευρέσεις ἤθελαν κατορθώθῃ, ἂν εἰς τοσοῦτον ἐκτεταμένην πείραν ἤθελαν ἐνώσει καὶ βαθείας τῆς θεωρίας μελέτας· μετ' αὐτὴν δὲ τὴν ἐπιμιξίαν καὶ τὸ ἐμπόριον ἦτον εὐκολον νὰ ἐκπολιτίσωσι πολλότατα ἔθνη, καθὼς καὶ ἐξεπολιτίσαν πολλά, ἐν οἷς ἐσύστησαν ἀποικίας, καὶ τοὶ μόνον πειραματικοί.

Καθαρῶς βλέπει τις ἤδη ὅτι αὐτὴ Φιλοσοφία καὶ φιλοσοφικῆς Γλώσσης ὁ ἄνθρωπος πλανᾶται, βραδέως προοδεύει, καὶ πάλιν ὑπισθοδρομεῖ, ἂν δὲν προλάβῃ νὰ παραλάβῃ αὐτὰς συνεργούς.

Πᾶσα ἀπορία θέλει διασκεδασθῆ, ὅταν συγκρίνωμεν τὴν ἐπιστήμην τῶν εἰρημένων ἔθνων μετ' αὐτὴν τῶν πρῶτων ἐκείνων, τὰ ὅποια ἐκ πρώτης ἀφετηρίας συμπαρέλαβον ὁδογούς τὴν Φιλοσοφίαν καὶ Γλῶσσαν. Πρώτη ἡ Ἀσία προεκάλεσε τὸν κοινωνικὸν βίον, τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, διὰ τὰ ἀπειράριθμα αὐτῆς προσφυᾶ πλεονεκτήματα. Ἡ δὲ Ἑλλὰς καὶ γενικῶς ἡ Εὐρώπη ἔλαβον ἀνάγκην νὰ πολιτισθῶσιν ἐκ τῆς Ἀσίας, ὡς ἀμοιροῦσαν ὅλων τῶν καταλλήλων προσόντων. Καὶ ὁμοίως, δὲν λέγω ἡ Εὐρώπη ὑπερέβη τὴν Ἀσίαν, ἀλλ' ἡ πολλοστὴ ταύτης κόχη, τουτέστιν ἡ Ἑλλὰς, ὑπερέβη αὐτὴν εἰς τὸν πολιτισμὸν, τυμμηρῶς κατ' αὐτῆς ἀντετάχθη, διεφιλονείκησε μετ' αὐτὴν τὴν δόξαν τῆς κοσμοκρατορίας, καὶ τέλος κατεπάτησεν αὐτὴν εἰς τοὺς πόδας τῆς. Πῶς ταῦτα; ἀμέσως θέλομεν ἰδεῖν.

Ὁ θεόπνευστος Ὀρφεὺς ἐκάλεσε τὴν Φιλοσοφίαν καὶ Γλῶσσαν

μετ' οὓς θυμοτερπεῖς φλόγγους τῆς λύρας του, ἔσειε τοὺς βράχους, ἀνεχαιτίζε τὸν ῥοῦν τῶν ποταμῶν καὶ ἐξερρίζωνε τὰ δένδρα, κατὰ τὸν πολὺν λόγον· ἦγον τὸ πρῶτον ἐν τῇ Ἑλλάδι τοῦ ὑποκειμένου του θαυματούργημα ἐστάθη ὁ συνοικισμὸς τῶν ἀγριολαῶν, ἡ ἐνασχόλησις εἰς τὸν γεωργικὸν βίον, ἡ πρὸς τὸ θεῖον εὐσέβεια καὶ λατρεία. Τοῦ μουσολήπτου τούτου ἀνδρὸς, τῶν ὁμοτέχνων καὶ ὁπαδῶν του τὰ διδάγματα εἰσέδυσαν εἰς ὅλων τὰς φρένας, καὶ ἡ Ἑλλὰς προοδεύει. Δεῖγμα τούτου ἔχομεν τὴν Ἀμφικτυονίαν, τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, τὸν ἐν Ἀθήναις περιορισμὸν τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας ὑπὸ Θησέως, καὶ τοῦ Ὀμήρου τὸν αἰῶνα, τὸν ὁποῖον καλῶς χαρακτηρίζουν τὰ δύο ἀθάνατα αὐτοῦ ποιήματα, ἐκεῖνα τοῦ Ἡσιόδου καὶ ἡ σοφωτάτη τοῦ Λυκούργου Νομοθεσία, ἡ πρώτη θέσασα τὰ θέμεθλα τακτικῶς συγκερασμένης ἢ συνταγματικῆς βασιλείας. Αὗται ὑπῆρξαν αἱ πηγαὶ τοῦ μεγάλου βεῦματος τῆς Ἑλληνικῆς Σοφίας, τὸ ὁποῖον αὐξήσασαι πολλῶν ἑκατονταστηρίδων ἐπὶ βῆσιν, ἐπλημύρησαν, ἐδρόσισαν, ἐκαρποφόρησαν καὶ αὐτὰ τὰ πλέον ἀκαρπα καὶ ἄγρια τῆς Εὐρώπης μέρη.

Ἐνταῦθα παρατηρεῖται ὅτι, ἐπειδὴ τῆς φιλοσοφίας τὰ ἀντικείμενα εἶναι ὑψηλὰ καὶ μεγαλοπρεπῆ, καὶ ἡ ἀχώριστος αὐτῆς σύντροφος, ἡ Γλῶσσα, ἀποκαθίσταται θεία καὶ αἰσθηματικὴ, καὶ τὰ δυσκολώτερα ἐκείνης ζητήματα αὐτῇ διευκρινίζει καὶ καθαρὰ παρίστησι. Διὰ δὲ τῶν ἐκφράσεων τὸ ὕψος καὶ τῶν περιφερομένων ἐννοιῶν τὸ μεγαλεῖον, ὀξύνεται τὸ πνεῦμα, ὑψοῦται τὸ φρόνημα καὶ ὅλαι τῆς φιλοκαλίας αἱ τέχναι μορφώνονται καὶ τελειοποιοῦνται ὅπως συνέβη ἐν Ἑλλάδι.

Ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα ἔχουσα ὀργανισμὸν ἐξαίσιον, δύναμιν παραγωγικὴν καὶ συνθετικὴν ἐνιαίαν, καὶ ἐξ αἰῶνας οὐσα κατὰ συνέχειαν ἠνωμένη μετ' αὐτὴν τὴν Μουσικὴν καὶ Ποιητικὴν, καὶ ὕμνουσα τόσον ὑψηλὰ ἀντικείμενα, ὡς τὴν δύναμιν τῆς φύσεως προ-

σωποποιημένην εἰς τοσαύτας θεότητας, καὶ οἶα τὰ κατορθώματα τῶν Ἡρώων, Ἐμορφώθη πλουσία, μεγαλοπρεπής, ἀλληγορικὴ, αἰσθηματικὴ, καὶ ἐν γένει Γλῶσσα παραστατικὴ τῶν ὑψηλοτέρων ἐννοιῶν ὡς καὶ τῶν ἀπλουστέρων μετὰ χάριτος καὶ θελγῆτρου. Τοιαύτη φαίνεται εἰς τοὺς ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς.

Ποίαν δὲ δύναμιν ἔχει καὶ ἐπιρροὴν ἐφ' ὅλου τοῦ πολιτικοῦ βίου ἢ μετὰ φιλοσοφίας ἠνωμένη Γλῶσσα, θέλει πρὸ πάντων μᾶς καταδείξει ἡ ἀθάνατος τοῦ τυφλοῦ Γέροντος Ἰλιάς! Ὁ φιλοσοφικὸς νοῦς τοῦ ἀνδρὸς τούτου τοιαύτην φαίνεται ὅτι ἔκαμιν ἀνάλυσιν ἐφ' ὅλων τῶν φυσικῶν ὄντων, καὶ τοιαύτας ὑπερφυσικὰς ἐπενόησεν ἐπινοίας, ὥστε ὅλαι αἱ ἐκφράσεις του εἶναι εἰκονικαί, αἰσθηματικαί, παραστατικαί αὐτῆς τῆς φύσεως. Εἰς τὴν ἔκθεσιν δημογοριῶν φαίνεται ῥήτωρ ἔξοχος, καὶ εἰς ἄλλας πάλιν περιγραφὰς φαίνεται ζωγράφος, ἢ ἀγαλματοποιὸς ἀριστοτέχνης· με τοιοῦτον δὲ πῦρ καὶ ἐνθουσιασμὸν τοσοῦτον ἐκθειάζει τὰς ἡρωϊκὰς πράξεις καὶ περιγράφει αὐτὰς, ὥστε καὶ εἰς τὸν δειλότερον ἐμπνέει ἀνδρείαν, καὶ τὴν πολεμικὴν διδάσκει εἰς τὸν ἀπειροπόλεμον· δίδει ἐπίσης ἐξαίρετα μαθήματα πολιτικῆς καὶ κυβερνητικῆς ἐπιστήμης. Ὅθεν χωρὶς νὰ σφάλωμεν, χωρὶς νὰ εἴπωμεν ὑπερβολὰς, ὁ Ὅμηρος ἦτο τὸ πολυτεχνικὸν τῆς ἀρχαιότητος Σχολεῖον καὶ τὸ Διδασκαλεῖον γνώσεων παντοδαπῶν. Ἡ Γλῶσσα καὶ ἰδίως ἡ τοῦ Ὀμήρου ἐγέννησε τοὺς ἐπτὰ Σοφοὺς, ἐμόρφωσε τοὺς ποιητὰς τῆς Ἑλλάδος, τοὺς Στρατηγοὺς, τοὺς Ναυάρχους, τοὺς γενναιοψύχους Μαραθωνομάχους, Σαλαμινομάχους, Πλαταιομάχους. Ἀπὸ τῆς φιλοσοφικῆς Γλώσσης τὸ Σχολεῖον ἐξῆλθον ὅλοι οἱ Ῥήτορες καὶ Φιλόσοφοι τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἄλλων πόλεων, οἱ ἀριστοτέχνηαι ζωγράφοι καὶ ἀγαλματοποιοί. Τοιαύτη καὶ τηλικαύτη εἶναι τῆς Φιλοσοφικῆς Γλώσσης ἡ δύναμις· εἶναι χειραγωγὸς τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

(Ἀκολουθεῖ).

ΠΙΝΑΞ
ΤΩΝ
ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΙΕΞ. ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	Σελ.
Τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ παρεπιδημούντων Ἑλλήνων.	251
Η ΔΙΧΡΩΜΟΣ ΣΗΜΑΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΔΙΑ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗΝ.	262
Ο ΒΑΡΩΝΟΣ ΣΙΝΑΣ.	270
ΤΟ ΤΡΙΣΥΠΟΣΤΑΤΟΝ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩ- ΠΙΝΗΣ ΣΟΦΙΑΣ.	275

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ

Ἐν Ἀθήναις παρὰ τῷ Τοπογραφείῳ τοῦ Κυρίου
Κ. Ἀντωνιάδου.

Ἐν Σμύρνῃ παρὰ τῷ κατεστήματι τῆς Ἀμαλθείας.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τῷ Κυρίῳ Δ. Ξένη.

Ἐν Ἰασιῳ παρὰ τῷ Κυρίῳ Δ. Τέσσα.

Ἐν Βουκουρεστίῳ παρὰ τῷ Κυρίῳ Ἰω. Σκαρλάτῳ.

Συνδρομὴ ἑτησίᾳ διὰ τε τοῦ ἐντός καὶ ἐκτός τοῦ Κρά-
τους συνδρομητὰς δίστηλ 3.
